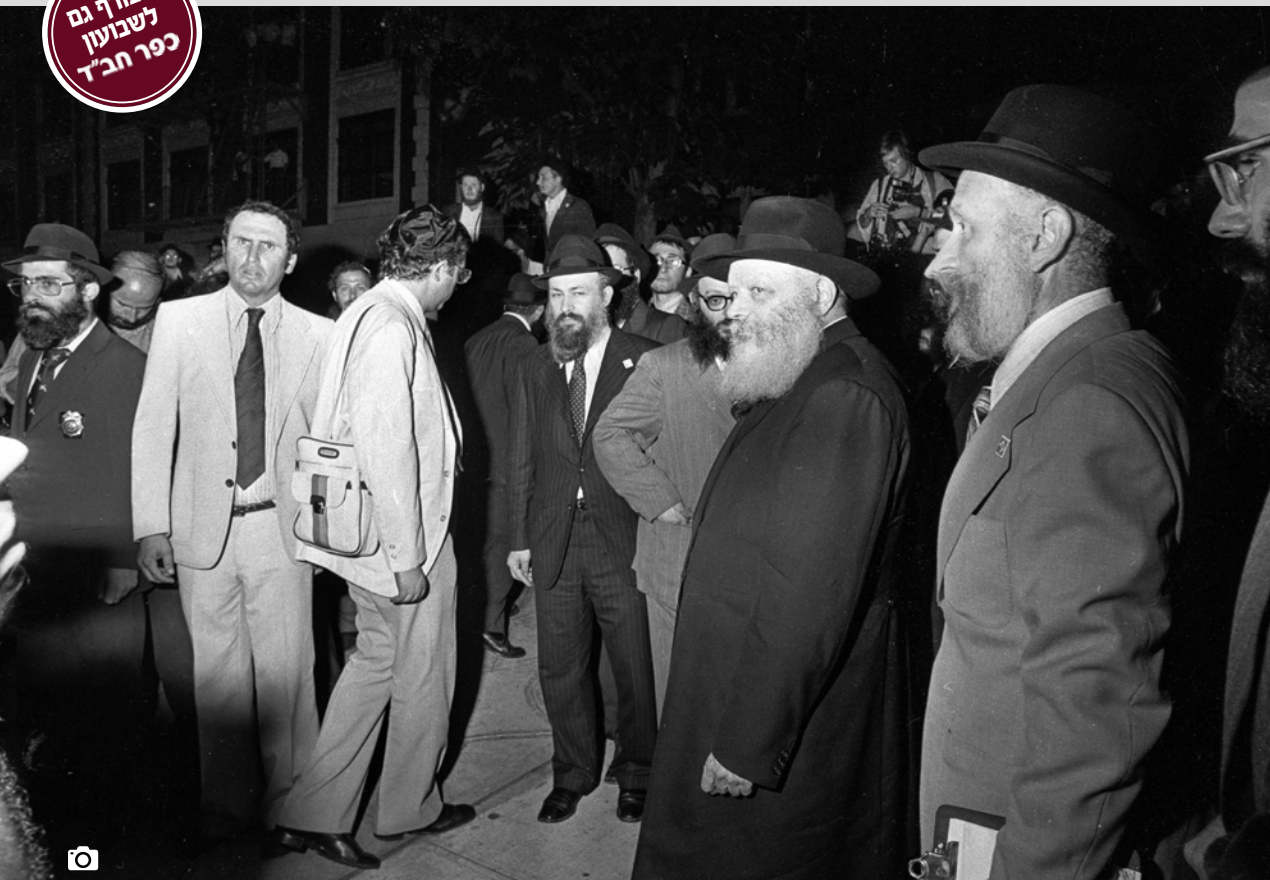

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת עקב • י"ט מנחם־אב ה'תשפ"ד

1564

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

24056 / Melamed Yossi

ב' מנחם־אב תשל"ז

יהודי לא צריך להסתובב מודאג יומם ולילה מנושא הפרנסה
התוועדות עם הרבי

ישנם כאלה שמתהלכים יומם ולילה מתוך דאגה לפרנסה, "פן יחסר לחמו". אך אצל יהודים, סדר החיים הוא אחר. בברכה הראשונה של ברכת המזון אנו אומרים שהקדוש ברוך הוא "זן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים". כך שהאדם בדאגתו לא יעזור מאומה במלאכתו של הקדוש ברוך הוא לדאוג לפרנסה עבורו ועבור בני משפחתו.

התוועדות עם הרבי

כולנו מדמיינים אוטופיה רוחנית ושואפים אליה: להיות קרובים-קרובים לקדוש ברוך הוא ולחוות כך את החיים. אך מסתבר שדווקא הדרך הקוצנית ומלאת המכשולים נותנת לנו את האפשרות ליצור קשר עמוק הרבה יותר עם השם. **שיעור בלקוטי שיחות**

בפרשתנו מופיע הצייוי "ואכלת ושבעת וברכת את השם אלוֹקֶיךָ על הארץ הטובה אשר נתן לך". אחד ממעמדי ברכת המזון, וכנראה הגדול שבהם, יהיה במהרה בימינו בסעודה שיעשה הקדוש ברוך הוא לצדיקים. חז"ל מתארים את הסדר שבה יכבדו את רועי ישראל לזמן על הכוס, כאשר הכבוד יעבור מאברהם ליצחק, ומיצחק ליעקב, ולבסוף דוד המלך הוא שיברך על הכוס, ויאמר "כוס ישועות אשא ובשם השם אקרא". המאמר **"עניין ברכת הזימון"** דורש את משמעות היין המופלא אותו ימזגו בתוך הכוס, ואת משמעות ברכת המזון על ידי דוד המלך. **אור וחיות**

פרקי אבות - 13 • עת לדעת - 19 • שניים מקרא ואחד תרגום - 20 • לוח חב"ד - 31 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

ה

אם יש יתרון דווקא בלהיות עיוור? השאלה הזו, במובן הרוחני שלה, נדונה בשיעור בלקוטי שיחות. הרבי משווה בין פרשת עקב לפרשת ואתחנן, ומראה לנו מה התורה מלמדת אותנו על עבודת השם דווקא כעיוורים המגששים באפלה, ואיזה יתרון עצום יש דווקא בעבודה הזו.

בפרשה מופיעה גם מצווה יומיומית, שלפעמים אנו עלולים לשכוח שהיא ממש מצווה מהתורה: ברכת המזון, "ואכלת ושבעת וברכת את השם אלוֹקֶיךָ". פעמים רבות הרבי מצטט מברכת המזון את האמירה שהשם יתברך "הוא הזן ומפרנס לכל", ולכן הדרך להשיג פרנסה היא בביטחון בקדוש ברוך הוא, בלימוד התורה ובקיום המצוות.

כך הרבי מסביר בדברים שהבאנו במדור ההתוועדות, וכך גם הרבי כותב לבחור ישיבה שאביו ביקש שיעזוב את לימודו ויסייע לו בפרנסת הבית: "צריך היה להסביר לאביו שהשם יתברך הוא הזן ומפרנס לכל, וכמו שאומרים בברכת המזון שהיא מן התורה, ובמילא צריך לעשות כל השתדלות למלאות רצונו יתברך, שעל ידי זה תהיה תוספת ברכה בפרנסה. ואחת ההשתדלויות בזה היא העסק בתורתנו הקדושה. ולכן ככל שיוסיף בשקידה בלימוד התורה, יוסיף השם יתברך בפרנסה לאביו ובני ביתו שיחיו, ולכן אדרבה, על אביו לסייע בזה".

זה המקום גם להזכיר את המובן מאליו, שעל כל אחד להקפיד לברך ברכת המזון כהלכתה, כפי שחסידי הידרו בזה במיוחד.

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרנוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

ISSN 7474-0793 • 6084000 • גיליון 1564

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל**"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש**
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

אפילו המשרתת יודעת לא להפריע לחתן החדש ללמוד

(מהתוועדות י"א שבט תשי"ח – תורת מנחם, כרך כב, עמוד 46)

בספרי מוסר מופיע פתגם חריף: במדרשי חז"ל כתוב שהנחש עצוב תמיד. וכששואלים את הנחש: הרי פרנסתך מובטחת, כי "עפר תאכל כל ימי חיך", אז למה אתה עצוב? משיב הנחש שהוא חושש ממה שיהיה לאחר שיכלה את כל העפר בכדור הארץ...

ובכן, ישנם כאלה שמתהלכים יומם ולילה מתוך דאגה לפרנסה, "פן יחסר לחמו". וכדי לדאוג לפרנסה, דבר ראשון הם פוגעים בתחומים הקשורים בתורה ומצוות, משום שהם לא רואים כיצד הדברים האלה יכולים להביא להם תועלת בעולם הזה.

אך אצל יהודים, סדר החיים הוא אחר. כמו שאומרים בברכה הראשונה של ברכת המזון, שהקדוש ברוך הוא "זן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים". כך שהאדם בדאגתו לא יעזור מאומה במלאכתו של הקדוש ברוך הוא לדאוג לפרנסה עבורו ועבור בני משפחתו.

וכפי שראו בני ישראל בצורה מוחשית בזמן ירידת המן, שבאותה תקופה תיקן משה רבינו את "ברכת הזן". ירידת המן מן השמיים הייתה מתרחשת מדי יום ביומו, כך שבכל יום יהודי ידע שיש לו מזון עבור שתי סעודות באותו יום בלבד ולא יותר. ובכל זאת, כל יהודי היה מברך בתמימות "הזן את הכול", מתוך תחושת ודאות שלמוחרת בבוקר ימציא לו הקדוש ברוך הוא שוב את המזון הדרוש לו.

וכאשר ההורים אינם שקועים בדאגה "פן יחסר לחמו", אז הם מחנכים גם את הבנים והבנות באופן כזה שהם יידעו שיש להם על מי לסמוך - על הקדוש ברוך הוא. והרי הקדוש ברוך הוא איננו מוגבל, חס ושלום, בשליחת הפרנסה דווקא דרך ההשכלה שרוכשים בקולג' או באמצעים אחרים שאנשים חושבים שהם הדרכים היחידות להשגת הפרנסה.

וכאשר מחנכים את הילדים באופן כזה, אז בבוא הזמן שצריכים לחפש עבורם חתן או כלה - מביטים על העיקר ולא על הטפל.

כפי שפעם היה מקובל וברור, שאחרי החתונה האברך הצעיר צריך לעסוק בלימוד התורה למשך תקופה, וההורים משני הצדדים צריכים לדאוג שהוא יוכל לעשות זאת במנוחה ללא דאגות פרנסה. הרגשה זו שהתורה היא מעל הכול, לא הייתה רק אצל ההורים אלא גם אצל הצעירים, וגם החתן והכלה ידעו שזוהי התכלית בחיים.

דבר זה היה כל כך ברור, שאפילו המשרתת הלא-יהודייה שבבית (להבדיל), ידעה שאין להרעיש ולנקוש על דלת החדר, כי החתן החדש יושב ולומד ואין לבלבל אותו. זו הייתה המציאות, שהעיקר של כל הבית הוא שהבת תינשא לאברך שלומד תורה לשמה.

וכאשר מחנכים כך וניגשים כך לשידוך ולחיי הנישואים, אז העיקר מביא עימו גם את הטפל - פרנסה בהרחבה, כמו שנאמר "אורך ימים בימינה, בשמאלה עושר וכבוד".

וסדר זה הוא נכון לכל המקומות ולכל הזמנים, והוא סדר החיים שמביא את האושר הרוחני וגם את העושר הגשמי.

ארבעה הבדלים

בפרשת עקב אנו קוראים פרשייה ידועה, שאותה אנו אומרים כמה פעמים בכל יום בקריאת שמע והיא מופיעה גם בתפילין ובמזוזות שלנו - פרשת "והיה אם שמוע"¹:

וְהָיָה אִם שָׁמַע תִּשְׁמְעוּ אֶל מְצוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוָּה אֶתְכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱ-לֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל לִבְכֶּם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם. וְנָתַתִּי מִטֶּר אֶרְצְכֶם בַּעֲתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁוֹאֶסְפָּת דֹּגָנָה וְחִירִשְׁךָ וַיִּצְהָרְךָ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתְּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ.

הַשְׁמֵרוֹ לָכֵס פֶּן יִפְתָּה לִבְכֶּם, וְסָרְתָם וַעֲבַדְתֶּם אֱ-לֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם. וְחָרָה אַף ה' בְּכֶם וַעֲזַר אֶת הַשָּׂמִים וְלֹא יִהְיֶה מִטֶּר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וְאֶבְרָתָם מִחֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר ה' נָתַן לָכֶם.

במילים פשוטות, אם עם ישראל יאהב את השם ויעבוד אותו כמו שצריך, הוא יקבל תגמול טוב. אם חלילה הוא יסטה מדרך התורה והמצוות, הדבר יוביל לתוצאה עגומה ועונשים קשים.

כאן ממשיכה התורה ומצווה אותנו בסדרת מצוות פרקטיות שתפקידן לתזכר אותנו ולסייע לנו לתרגל ולהפנים את היסודות של אהבת השם ואת הצורך לשמור את מצוותיו: להניח תפילין, לקרוא קריאת שמע ולקבוע מזוזות על הפתחים. כך נזכור ונשנן שוב ושוב את האמונה בהשם ואת האהבה אליו.

וּשְׁמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לִבְכֶּם וְעַל נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם. וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּכֶם בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבִשְׁכַבְךָ וּבִקְמוֹךָ. וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ.

ולסיום - שוב הבטחת שכר בעקבות קיום המצוות:

לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָשָׁבַע ה' לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְהֵם, כִּימֵי הַשָּׂמִים עַל הָאָרֶץ.

כעת נשווה את מה שנאמר כאן עם מה שנאמר בפסוקים דומים ומוכרים לא פחות בפרשת ואתחנן. גם את הפסוקים האלו אנו קוראים מדי יום בקריאת שמע, וגם הם כתובים בתפילין ובמזוזה. וכך קראנו שם²:

1. דברים, יא, יג-כא.

2. דברים, ו, ד-ט.

שזינער
בלקוטי
שיחור

לראות כמו עיוור

כולנו מדמיינים אוטופיה רוחנית ושואפים אליה: להיות קרובים-קרובים לקדוש ברוך הוא ולחוות כך את החיים. אך מסתבר שדווקא הדרך הקוצנית ומלאת המכשולים נותנת לנו את האפשרות ליצור קשר עמוק הרבה יותר עם השם.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות חלק ט, שיחה שנייה לכרשת עקב

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה' אֶחָד - לֹהֵיטוּ ה' אֶחָד.
וְאַהֲבַת אֵת ה' אֶחָד - לִבְכָּךְ וּבְכָל נַפְשְׁךָ
וּבְכָל מַאֲדְךָ.
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל
לְבָבְךָ וְשִׁנְתָּם לְכַנֵּיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ
וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטַטְפַּת בֵּין עֵינֶיךָ
וּכְתַבְתָּם עַל מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

בפרשת "והיה אם שמוע" התורה מתארת את העונש שעם ישראל יקבל כגמול על הפרת המצוות, "וְאִבְדֶּתֶם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר ה' נָתַן לָכֶם", ואז "וְשִׁמְתֶם אֶת דְּבָרֵי אֵלֶּה עַל לְבָבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם...". אכן, כאן אלו מצוות בגלות.

נסכם את ארבעת השינויים שבפרשת "והיה אם שמוע" לעומת הפרשה הקודמת:

שמע ישראל	והיה אם שמוע
תגמול	אין התייחסות
צורת הפנייה	יחיד
בכל מאודך	מופיע
קיום המצוות ב...	ארץ ישראל
	גלות

מה עומד מאחורי שורת ההבדלים הזו? האם יש דבר אחד שממנו הכול נובע? ואם כן, מהו?

בין ואתחנן לעקב

אכן כן, יש הבדל יסודי בין שתי הפרשות, שממנו נובעים כל שאר הפרטים - והוא רמז בשמותיהן של שתי הפרשות:

כל אותם ההבדלים נובעים מנקודה אחת, המרומזת בשמות שתי הפרשיות הללו.

הבה נשווה בין שתי הפרשות, עקב מול ואתחנן, ונראה מה כל אחת מייצגת:

תוכנה של פרשת ואתחנן - מלשון "מתנת חנים" - הינו (מתנה) המשכה מלמעלה. ולכן גם תוכנה של הבקשה "ואתחנן" היא, שהכניסה לארץ ישראל תהיה על ידי משה, "פני משה כפני חמה", שהרי הביטוי "פני חמה" מורה על המשכה מלמעלה.

וזהו גם הסיבה לכך שאילו הכניסה לארץ ישראל הייתה על ידי משה, הייתה היא מתבצעת באופן של למעלה מהטבע,

במבט ראשון, שתי הפרשיות די דומות זו לזו. שתייהן מצוות אותנו לאהוב את השם, ובשתייהן מופיעות שלוש המצוות: מזוזה, תפילין וקריאת שמע. אבל האמת היא שיש ביניהן כמה שינויים משמעותיים שיש לשים לב אליהם.

ההבדל הבולט ביותר הוא **התגמול**. בפרשת "שמע ישראל" אין זכר לתגמול שנקבל אם נקיים או לא את המצוות. לא מפורט מה נרוויח אם כן, ולא מה נפסיד אם לא. לעומת זאת, בפרשת "והיה אם שמוע" יש פירוט של השכר שנזכה לו אם נשמור את המצוות ואת העונש שנקבל אם לא נעשה כן, חלילה.

הבדל נוסף: בפרשת "שמע ישראל" צורת הפנייה מנוסחת בגוף ראשון יחיד: **"ואהבת"** - אתה, אהוב את השם. ואילו בפרשת "והיה אם שמוע" הפנייה היא בלשון רבים: **"תשמעו"** וכן הלאה.

אם נמשיך בהשוואה, נמצא הבדל שלישי בין הפרשיות. בשתייהן התורה דורשת את כל הלב והנפש, "בכל לבבך ובכל נפשך" - אבל רק בפרשת "שמע ישראל" הדרישה היא לאהוב את השם גם **"בכל מאודך"**.

הבדל רביעי, מעניין במיוחד, מתייחס לרשימת המצוות. כפי שצינו, פה וגם פה מופיעות המצוות לקרוא קריאת שמע, להניח תפילין ולקבוע מזוזה. אבל רש"י מגלה לנו שכל פרשה מתייחסת לקיום המצוות במצב שונה. בפירוש על פרשת "והיה אם שמוע" כותב רש"י: "אף לאחר שתגלו ה'י מְצִינִים בְּמִצְוֹת - הַנִּיחוּ תַּפְלִין, עֲשׂוּ מְזוֹזֹת". כלומר: בעוד פרשת "שמע ישראל" מתייחסת למצב שבו עם ישראל יושב בארצו, פרשת "והיה אם שמוע" חוזרת ומזכירה לקיים את אותן מצוות בגלות.

למען האמת, אם נקרא את הפסוקים בתשומת לב נראה את הדברים מתוך הפרשה עצמה.

א. בענין ההפרש שבין פ' ואתחנן לפ' עקב [והשייכות של ההפטרות "נחמו" ו"ותאמרו ציון" לפרשיות אלו] - ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 76 ואילך ובהנסמן שם.

ב. ספרי, דב"ד, תנחומא (ג) ורש"י ר"פ ואתחנן.

ג. ב"ב עה, א. ספרי ורש"י פינחס כז, כ. וראה לקו"ש שם עמוד 63 בשוה"ג להערה 23.

ד. אוה"ת ואתחנן ע' סה ואילך. צו ואילך.

היה נכנס יחד עם בני ישראל לארץ, לא היה צורך במלחמה כדי לכבוש את הארץ. אף אחד לא יעמוד מול עם ישראל, כשהקדוש ברוך הוא עצמו מנהל את העסק בצורה גלויה ומוחשית.

בדיוק כמו שכבר קרה בעידן משה: קריעת ים סוף הייתה אירוע שהפיל את האסימון לעמים בסביבה וגרם להם להבין שמלחמה עם העם הנודד שנמצא בדרכו לארץ היא אפילו לא אפשרות. כך אנו אומרים בשירת הים: "אֲזַנְּהִלּוּ אֶלּוֹפֵי אָדָם אֵילִי מוֹאֵב יִאֲחֲזְמוּ רֶעֶד נִמְגּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּנְעָן. תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וְיִפְחַד בְּגִדְלִי וְזִרְעִי וְיָדְמוּ כְּאֶבֶן".

מעבר לצורת ההתנהלות במובן הפשוט, יש כאן גם אמירה ביחס למצב הרוחני. כל זמן שמשה הנהיג את בני ישראל, הם חשו את נוכחותו של הקדוש ברוך הוא לצידם באופן מוחשי. הם הרגישו את האור שבתורה, את הקדושה שבמצוות, את הטוב והנעימות של הקירבה להשם.

וזה מה שמשה ביקש, לכן הוא השתוקק כל כך להיכנס לארץ ישראל. הוא רצה 'להביא איתו' את אותו 'עידן משה' - להמשיך את אותה 'המשכה מלמעלה' גם בחיים בארץ. אם משה היה נכנס עם בני ישראל לארץ ישראל - הם היו חשים את הקדושה של הארץ במוחש, הם היו מרגישים כיצד האוויר של ארץ ישראל שונה מכל מקום אחר בעולם ויש בו השראה אלוהית שמעוררת את הנשמה ללמוד תורה ולקיים מצוות.

כל אחד יכול להתחבר לבקשה של משה. הבקשה הזו היא למעשה החלום של כל עובד השם: שנוכל לבצע את המוטל עלינו בקלות ובצורה טבעית, ללא ניסיונות, קשיים ונפילות. יהודי רוצה להרגיש באופן מוחשי את ההשגחה שמלווה אותו, הוא רוצה לגשת לתפילה ולתת לה לפרוץ מעומק הלב, הוא רוצה שנתנת סכום גדול לצדקה תהיה בשבילו פעולה מתבקשת שנעשית בחפץ לב.

כך גם בנוגע למצב הכללי של עם ישראל. זהו החלום שלנו - שחינוך תורני לילדים, שמירת שבת וחבישת כיפה יהיו הברירה הטבעית והפשוטה. כולנו חולמים שהשם ינהל את העולם בצורה גלויה - וזה המצב שעליו מדברת פרשת ואתחנן.

אבל פרשת **עקב** מדברת על מצב שונה במאה

ושבע האומות לא היו נישגות כלל למלחמה עם בני ישראל³ -

שכן מצד גילוי האור והכוח מלמעלה, שנמשך על ידי "פני משה כפני חמה", אין כל מקום להתחשב עם "טבע" העולם ועם אומות העולם, ואדרבה, הם מתבטלים לגביהם, כמו שנאמר: "נמוגו כל יושבי כנען, תיפול עליהם אימתה ופחד".

אנחנו מתחילים בפרשה המוקדמת יותר, פרשת **ואתחנן**. שמה של הפרשה הוא "ואתחנן", כציטוט מתוך דבריו של משה שמתאר איך הוא התחנן לפני השם.

תחנונים שונים מבקשה רגילה. אדם שמתחנן מבקש "מתנת חנים", הוא רוצה לקבל משהו שלא מגיע לו. זה עצמו כבר מלמד אותנו שהפרשה הזו עוסקת במה שהחסידות קוראת לו "המשכה מלמעלה" - כלומר: מצב שבו הקדוש ברוך הוא נכנס לתמונה ומנהיג את העולם כמו שהוא יכול ויודע, בלי קשר ובלי תלות למה שעושים בני האדם למטה.

זה נמצא גם בתוכן התחינה של משה. הרי מה משה מבקש? להיכנס לארץ ישראל, כמו שאומר הפסוק: "וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר... אֶעֱבֹרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן". זו לא רק הגשמת חלום אישי של משה, אלא הרבה מעבר לכך.

כל עוד שרביט הנהגת עם ישראל ביד משה רבינו, העניינים מתנהלים בליגה אחרת. הניסים הם השגרה, ובני ישראל רואים את השכינה לאורך כל הדרך. הגמרא נותנת דימוי נפלא למנהיגות הייחודית של משה: "פני משה כפני חמה". מה משמעות הדברים? כשאדם הולך בדרך בלילה, הוא צריך להתארגן עם תאורה, לדעת טוב את הדרך וללכת בזהירות. אבל לאור היום השמש פותרת את כל הבעיות, הכול ברור והדרך קלה. זה היה המאפיין המיוחד של מנהיגות משה: בעידן הזה, השם החזיק את עם ישראל ביד והוליק אותם כל הדרך.

זה ההסבר לאמירה של המדרש, שאילו משה

3. דברים, ג, כג ואילך.

ה. ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 9-10; ע' 56.

ו. בשלח טו, טז.

4. בשלח, שם.

לעומת זאת, תוכנה של פרשת עקב הוא, שבני ישראל נמצאים במצב כזה שמצד עצמם לא מאיר בהם גילוי האור שמלמעלה,

בדומה ל"עקב" של האדם, שבו לא נרגשת בגילוי חיות הנפש' -

ולמרות זאת, בני ישראל מקיימים מצוות מצד עבודתם הם, "ושמרתם ועשיתם אותם".

פרשת עקב נפתחת בפסוק הבא: **"וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוֹן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה, וְשִׁמְרָתָם וַעֲשִׂיתָם אֹתָם".**

מעבר לפירוש המילולי הפשוט, יש כאן תיאור מצב בעבודת השם. המצב הבסיסי הוא **"עקב"** - במשמעות הדימוי לעקב הרגל. העקב הוא איבר חסר תחושה, מחוספס ויבש. הוא חלק מהגוף, אבל כמעט מת. על כן, **"עקב"** זה דימוי שמתאר את המצבים והתקופות בחיים שבהם אנחנו מרגישים כבויים ומנותקים.

נכון, גם במצב כזה יהודי יודע שהכול מאת השם, אבל קשה לו להרגיש את זה ולהתנהל לפי זה. הוא מנסה, ונופל. עושה מצווה במאמץ, ועוד מצווה, ועדיין מרגיש יבש, נטול חיוניות. הוא לא מחובר לחוויה הנפשית שלו, הוא לא מרגיש חלק מהחוויה, הוא לא מתרגש מהמצוות, הוא לא שמח ומאושר מהזכות שלו לקיים מצוות.

אם כן, פרשת עקב מדריכה אותנו מה וכיצד לעשות דווקא ברגעים האלה של ה'דאון' הרוחני. הרי ברור שגם במצבים האלה חייבים להמשיך, לזכור את האמת ולעשות את הדברים גם בלי להרגיש אותם עד הסוף, בלי האור בעיניים. במילים אחרות: כאן התורה מלמדת אותנו מה עושים כשהתחושה היא שהקדוש ברוך הוא לא מתקרב ומתגלה אלינו, וכי עלינו לגשש בעצמנו את הדרך ולעשות הכול בכוחות עצמנו.

לראות או רק לשמוע

את ההבדל בין שני המצבים אפשר לדמות

להבדל בין התנהלות של אדם רואה להתנהלות של אדם עיוור, שכדי להתמצא בעולם ולתפקד הוא מסתמך על חוש השמיעה.

אדם רואה נכנס לאירוע ורואה הכול בצבעים חיים. הוא רואה את האורות, את העיטורים, את השולחנות הערוכים. המראה העוצמתי שהוא רואה מול עיניו שואב אותו מיד לאווירה, והלב שלו מתחיל לפעום בהתרגשות.

העיוור, לעומתו, הולך עם המלווה שלו ושומע ממנו תדריך מפורט על מה שמתרחש באולם: "שולחנות ענק גדושים בפירות אקזוטיים, בר משקאות יוקרתי ונוצץ ותקרה גבוהה שממנה משתלשלות נברשות זהב. האולם גדול, ויש בו מאות אנשים וכולם לובשים בגדים חגיגיים".

הוא אומנם יודע הכול, אבל זה לא יוצר אצלו את ההתרגשות, אין לו את אפקט ה"וואו". אם הוא רוצה להשתתף בהתרגשות עליו לעבוד על כך: הוא צריך לנתח את המידע, לדמיין את הסיטואציה ולנסות להתחבר למצב ולחוות אותו. וגם אם הוא יצליח בכך, ברור שזה לא יהיה אותו דבר. בעזרת השמיעה המפותחת שלו יוכל העיוור להגיע לרמה מסוימת של חיבור רגשי, אך לעולם הוא לא יגיע לרמת החוויה של אדם שעניו פקוחות.

הדימוי הזה ממחיש את ההבדל בין המצבים הרוחניים השונים שמתארים שתי הפרשות. פרשת ואתחנן מדברת על אדם ש'רואה' בעבודת השם, הוא חי את החיים הרוחניים בחוויה ישירה ועזה. ואילו פרשת עקב מדברת על אדם שמסתמך על ה'שמיעה' הרוחנית שלו ומנסה להתחבר לחגיגה מבחוץ - כפי שנסביר יותר מיד. אפשר למצוא את הדימוי הזה ממש במילים של התורה. בפתיחה של פרשת ואתחנן התורה משתמשת בביטויים שמתארים **ראייה**, ואילו בפתיחת פרשת עקב המוטיב החוזר הוא **שמיעה**:

וזהו הטעם גם לכך שתוכנה של (הבקשה) "ואתחנן" קשור עם ראייה, "אעברה נא ואראה"^ז; מה שאין כן בפרשת עקב נאמר "והיה עקב תשמעון".

שכן מצד גילוי האור המאיר מלמעלה,

ח. ריש פרשתנו.

ט. ואתחנן ג, כה. וראה לקו"ת ואתחנן ג, ג-ד.

ז. ראה אדר"נ ספ"א. ולהעיר גם מאוה"ת (ריש פרשתנו. שם ס"ע תצא. ריש ע' תקד) ש"וה' עקב תשמעון" קאי אעקבתא דמשיחא - זמן של העלם והסתור. ושם ע' תק ואילך שה"ע "וידו אוחות בעקב עשו".

אחרי שיעור תניא או סיפור צדיקים מעורר, אנחנו עשויים לחוש מין הארה פנימית ולהכיר בכך שהעולם הוא הבל הבלים, שהשם משגיח על כל פרט בהשגחה פרטית ושברכת השם היא הנותנת לנו כוח לעשות חיל. כן, פה ושם גם לנו יש הבזקים של אור אלוהי: כשרואים בעיניים נס של השגחה פרטית וכשמתפללים את תפילת הנעילה ביום הכיפורים בבית כנסת מלא מתפללים.

אך מה לעשות, זו לא התחושה היומיומית שלנו. כמו אותו עיוור, אנו זקוקים להרבה אימון כדי לחוות משהו באמת, וגם אחרי כל המאמץ זה לא דומה לחוויה הבלתי אמצעית של לראות את האור הזה בעיניים. בשבילם, זה הדבר הפשוט והקיומי; בשבילנו, כל הארה כזו היא חידוש והפתעה, כי זו ממש לא הדרך שבה אנו חווים את העולם בצורה אינסטינקטיבית וטבעית.

רבי דוב קָער, מי שנודע לימים כמגיד מִמְזִרְיָטֶש, שמע את שמעו של הבעל שם טוב והחליט לתהות על קנקנו. המגיד בעצמו היה חכם גדול ובקי בתלמוד ובהלכה וגם בקבלה, ורצה לברר אם השמועות על סגולותיו וגדלותו של הבעל שם טוב אכן נכונות.

המגיד נסע לפגוש את הבעל שם טוב. כשנכנס לחדר שאל אותו הבעל שם טוב האם הוא יודע קבלה, והמגיד השיב בחיוב.

פתח הבעל שם טוב את ספר הקבלה "עץ חיים" וביקש מהמגיד להסביר את הפרק. המגיד ביקש מעט זמן להתיישב ולעיין, ואחר כך הרצה את ההסבר שלו לדברים.

אמר הבעל שם טוב: "אינך יודע כלום!".

המגיד עיין שוב בפרק ואמר: "ההסבר שנתתי קודם לכן נכון בעיניי. אם כבודו יודע פירוש אחר, בבקשה יאמר אותו ונראה מי צודק".

התחיל הבעל שם טוב לומר את תוכן הפרק, ומיד התמלא הבית אור גדול. בכל פעם שהבעל שם טוב ביטא את אחד משמות המלאכים שמוזכרים בפרק, יכלו שניהם לראות את המלאכים בעיניהם.

בעקבות מפגש זה, נשאר המגיד אצל הבעל שם טוב. הוא דבק בו עד שנעשה

האלוקות היא בבחינת פשיטות, ראייה - רואים את הדבר.

אך מצד עבודתם של הנבראים, הרי שהם אינם אווזים בדרגה של 'ראייה' באלוקות. ועד כמה שהם יזככו את עצמם, הם יישארו במצב של מציאות בפשיטות ואלוקות בהתחדשות, בחינת שמיעה - הם שומעים על הדבר.

והרי אינה דומה שמיעה לראייה".

עבודת השם שדומה לראייה היא מצב שבו יהודי חש את הקדושה של המצוות ומרגיש את הנשמה שבתוכו, והעובדה שהשם מחיה את העולם מוחשית בעיניו.

אלא שתפיסת עולם כזו אי אפשר לסגל לבד, זו מתנה שרק צדיקים שראויים לכך זוכים לקבל משמיים. רק הם מסוגלים לעבוד את השם בלי תקלות, נפילות והתמודדויות. זאת בעוד רוב האנשים הם כמו עיוורים בעבודת השם, ומסתמכים על חוש השמיעה בלבד.

בשונה מהצדיקים, אנחנו כמו עיוורים שומעים. בכל מה שקשור למושגים רוחניים והתגלות של קדושה, אנחנו כמו עיוורים שמסתובבים באירוע, והמלווה שלנו - התורה הקדושה והצדיקים - מספרים לנו על מה שקורה באמת.

יש לנו את כל המידע. אנחנו יודעים את כל המעלות של התורה והמצוות, של הנשמה ושל ארץ ישראל, אבל הכול רק מחוויית שמיעה. אנחנו לא רואים כלום. מה שאנחנו 'רואים' זה את החומריות. אנחנו חשים בגוף את הצורך בשינה ובאוכל, את התאוה לכסף ואת הפחד מבעיה בריאותית. אך בכל הנוגע לצורך של הנשמה שלנו בקיום מצוות, למעלה הנפלאה של לימוד תורה ולקדושה של השבת - אנו יודעים הכול מהספרים, לא מהחיים.

לכן, גם יהודי שמקיים מצוות בהידור, בשמחה גדולה וביראת שמיים, ויש לו אמונה תמימה - בסופו של דבר גם בשבילו הכול בגדר 'שמועה'. בעוד מה שנכח, מוחשי ונתפס בחושים זה העולם ומה שהוא מזמן.

י. ראה ד"ה בסוכות תשנ"ז פכ"ז. ובכ"ז. ועיין קונט' "ענינה של תורת החסידות" (נדפס גם בהוספה לספר הערכים חב"ד ח"א) הערה 96. יא. מכילתא, יתרו יט, ט.

היתרון של העיוור

הבנו שבכל הקשור לעבודת השם אנו די עיוורים ומגשישים באפלה, לא תופסים את המציאות כמו שהיא ולכן לא נשאבים אוטומטית לעבודת השם אלא צריכים לעבוד על כך כדי להיות חלק מהאירוע. אבל באופן מפתיע, מסתבר שלהיות עיוור (לפחות בהקשר הרוחני שעליו אנחנו מדברים) זה גם יתרון.

נקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

למרות שעל ידי ראייה נעשה הדבר הנראה 'פשוט' יותר, ובתוקף וודאות גדולים הרבה יותר, מאשר אדם שרק שומע אודות הדבר" -

אף על פי כן, התוקף והוודאות שישנם בראייה הינם רק מצד הדבר הנראה, ולא מצד האדם הרואה. שכן הדבר הנראה נשאר 'רחוק' מהאדם, ואיננו נכנס בפנימיותו".

נחשוב על אדם שענינו בריאות והוא נכנס לאירוע גדול, וחושב: איזו הפקה אדירה. האירוע מהפנט אותו, הוא נשאב לתוכו וחושיו נסערים. באופן אוטומטי הוא מצטרף לריקודים והלב שלו עולה על גדותיו.

אבל הבה נבחן את הדברים מזווית איכותית יותר: האם תהיה לאירוע הגרנדיוזי והנוצץ השפעה ממשית על חייו? האם הוא ימשיך לחשוב על החוויה גם שנה או שנתיים אחר כך? האם הוא חש קרוב יותר נפשית ורגשית לבעלי השמחה? - בספק גדול. האירוע אומנם שאב אותו למצב אחר, אבל כשהמוזיקה כבתה הוא חזר להיות מי שהוא היה לפני שהאירוע נפתח.

ומה קורה עם העיוור שבא לחגוג? הוא לא רואה כלום. הוא נעזר במלווה שלו כדי להבין מה מתרחש, חושב ומעבד את הדברים שהוא שומע שוב ושוב על מנת לחוש שמחה והתרוממות, ובסוף הוא מצליח. לאור התיאורים ששמע

וההתבוננות במשמעותם, הוא חש שמחה אמיתית של השתתפות בשמחתם של בעלי האירוע.

באופן מעט אבסורדי, דווקא העיוור חווה את האירוע בצורה פנימית ועמוקה. דווקא מפני שכדי לחוות הוא היה צריך לעשות סוג של מדיטציה, של תהליך חשיבה ומודעות שיעורר בו את הרגש הנכון - הוא מזדהה באופן עמוק יותר עם מה שקורה סביבו ומרגיש קרבה גדולה יותר למארחים.

זו החוזקה הגדולה של העיוור. הוא לעולם לא מסתנוור מאירוע נוצץ, ודווקא בגלל זה הוא מתחבר לצדדים האיכותיים והמהותיים שלו.

זה עניין של גישה. עיוורים נסחפים פחות אחרי אווירה חיצונית, הם לא נשאבים לתוך מצב שמישהו מכתוב. הם לומדים וחושבים על כל מצב ועל כל סיטואציה, ולכן הם מסוגלים להגיע לתובנות עמוקות יותר על מצבים שונים, להחלטות מושכלות ולהתנהגות שקולה גם במצבים מסעירים. הניתוק שלהם מהסביבה מאפשר להם לא להתרגש מה'שואו' ומחייב אותם ליצר בעצמם את תחושת השייכות וההתרגשות - וכשזה קורה, זה לגמרי 'שלהם'.

כך גם בעבודת השם:

ובדיוק כמו שהדברים נכונים לגבי ראייה ושמיעה בענייני העולם, כך גם לגבי ה"ואראה" בפרשת ואתחנן וה"תשמעון" בפרשת עקב:

למרות שבחינת "תשמעון" נמוכה הרבה יותר מבחינת "ואראה" שעליה ביקש משה,

אף על פי כן, כיוון שהיא מגיעה מצד עבודתם של בני ישראל במצב של "עקב" - שלא כמו "ואראה" שצריך להגיע כ"מתנת חינם" מלמעלה - משפיע הדבר על ה'מטה' בפנימיות יותר.

אנחנו העיוורים לא רואים את האלוקות, אנחנו שרויים בחשיכה ומחפשים את הדרך להתמודד עם קשיים סביבתיים ופנימיים שמפריעים לנו להיות יראי שמיים ויהודים 'על מלא'. ובכל זאת, אם נרצה נוכל ללמוד, להפנים ולעורר בליבנו את חוויית הקדושה האישית שלנו. לפני ליל הסדר נלמד את ההלכות ואת המשמעויות,

יב. ראה ר"ה כו, א: כיון דחזיוהו כו' לא מצו חזו ל' וזכא - אף שגם כשהדיינים שומעים מהעדים, ברור להם שהעדים אומרים אמת. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ו ע' 127 ובהנסמן שם.
יג. ד"ה כי חלק תש"ט פכ"ו.

זו שחיממה אותי כהוגן".

מי שמסתפק באווירה ובסביבה של תורה ויראת שמיים, לא יחול בו שינוי אמיתי. זה יתחולל רק כשלוקחים את הדברים לתוך הלב, אפילו בכוסית קטנה.

מתפרצת או תהליכית

לאחר שהבנו את ההבדל היסודי בין פרשת ואתחנן לפרשת עקב, את החיסרון אך גם את היתרון הגדול בעבודת 'עקב', נחזור לראות את הדברים דרך עיון בשתי הפרשיות - "שמע ישראל" בלב פרשת ואתחנן, ו"והיה אם שמוע" בפרשת עקב. מתוך כך נבין את הסוד שמאחורי השינויים ביניהן.

הצבענו על כך שפרשת "והיה אם שמוע" מנוסחת כפנייה בלשון רבים, ושמונו לב גם לכך שהדרישה לאהוב את השם "בכל מאודך" לא מופיעה שם. הנה ההסבר בלשונו של הרבי:

וזהו גם הביאור בכמה וכמה שינויים בין פרשה (שנייה) של קריאת שמע שבפרשת עקב, לגבי פרשה (ראשונה) של קריאת שמע שבפרשת ואתחנן:

כאשר מאיר גילוי אור מלמעלה, שהוא למעלה מהגבולותיו של האדם, הרי שאור זה נרגש בעיקר בכוחותיו המקיפים, וזה פועל על האדם שיצא מהגבולותיו;

מה שאין כן כאשר האור מגיע על ידי עבודת האדם, אזי האור קשור עם כוחותיו הפנימיים, וממילא גם האהבה שמתעוררת מכך היא מוגבלת ומדודה.

ולכן פרשה ראשונה של קריאת שמע הינה "אזהרה ליחיד" וכתוב בה "בכל מאודך", ופרשה שנייה של קריאת שמע הינה "אזהרה לציבור" ולא נאמר בה אלא "בכל לבבכם ובכל נפשכם".

לפי שהאור ("אזהרה") גם מלשון זוהר ואור ("שמגיע מלמעלה בדרך" מתנת חיים", נרגש בבחינת יחידה שנפש - "ליחיד"²⁵, ומעורר תשוקה לצאת

לפני התפילה נלמד חסידות ומדי פעם נשב להתוועדות חסידית או נערוך חשבון נפש - ומשהו, קטן אולי, נרגיש במקום הכי כן ואמיתי.

נכון, לעולם לא נגיע לרמה של 'ראייה', אבל מה ששלנו שלנו. הנקודה הקטנה הזו של החיבור, ה'קליק' בלב, יהיה אמיתי. דווקא הצעדים שאנחנו נאלצים לעשות לבד, לא מתוך חוויה ישירה של התגלות והארה, ישנו אותנו מבפנים ויחברו אותנו בתהליך אמיתי לקדושה.

אין ספק שאילו היינו פותחים את הגמרא ומתחילים ללמוד, וחוזים בעינינו בנשמות התנאים והאמוראים שאת תורתם אנו לומדים כשהן מתייצבות לפנינו ומשרות עלינו מקדושתן - הלימוד שלנו היה נראה אחרת. אם היינו רואים את המלאכים שנבראים מהמצוות, לא היינו משאירים רגע בלי מצווה. אם היינו רואים את השפע של הפרנסה יורד ישירות מהשמיים, כל החיים שלנו היו נראים אחרת. ומה לעשות, אנחנו לא כאלה ולא נהיה כאלה, ואנחנו נאלצים להשלים עם זה ולעבוד את השם דרך האזוניים.

אבל דווקא בגלל זה, קורה לנו משהו מדהים. דווקא משום שאיננו רואים באופן טבעי את האלוקות, ההתלהבות, השמחה וההתרגשות שאנחנו כן חשים בקיום מצווה - כתוצאה מהתבוננות והפנמה - הן פנימיות ואמיתיות יותר. כל אלה פרי עמל של לימוד ומחשבה שחוללו בנו שינוי תודעתי אמיתי שלא כל כך מהר ישתנה בחזרה. כל תובנה כזו נחרצת בנו עמוק ומשפיעה על הגישה שלנו לחיים.

חסיד עני אחד לא יכול היה לשלם על נסיעה לרבי שלו, ולכן הוא עשה את הדרך רגלית. במהלך ההליכה חלפה לידו עגלה רתומה לסוס, שעליה מטען חביות יין וי"ש. סוחר המשקאות הציע לחסיד 'טרמפ' בתא המטען של העגלה, והחסיד עלה על העגלה והתיישב בין החביות.

לאחר זמן מה של נסיעה, החל הלילה לרדת וקור השתרר. ביקש החסיד מהסוחר לפתוח את אחת החביות ולשתות מעט יי"ש כדי להתחמם - וחשב לעצמו: "תראה מה זה. כל החביות המלאות משקאות חריפים ונוודפות ריחות משכרים שהיו סביבי לא עזרו כדי לחמם את עצמותיי, וכוסית אחת קטנה שהכנסתי פנימה - היא

יד. נסמן בלקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 159 הערה 25. ושם נתבאר גם השייכות דאזהרה להעבודה דיחידה שבנפש.

מהגבלות הגוף - "בכל מאודך";

מה שאין כן האור שמגיע על ידי עבודת האדם, הרי הוא "אזהרה לציבור", הוא מאיר את עשרת הכוחות הפנימיים, והאהבה שהוא מעורר היא אהבה שבהתייבות - "בכל לבבכם ובכל נפשכם".

יש הבדל גדול בין האהבה להשם שמעוררת ה'ראייה', לבין האהבה להשם שהאדם מייצר בכוחות עצמו.

הראייה מגביהה את האדם לאטמוספירה אחרת. יהודי שנכח במעמד מתן תורה או שראה את עבודת הכהן הגדול בבית המקדש, הרגיש באופן מוחשי את האלוקות. ברגעים אלו הוא שכח את כל ה'טיפוס' שהוא ונשאב לתוך עולם אחר. הוא הבין שכל המושגים שהוא הכיר עד עתה הם הבל הבלים, והכל חסר ערך אל מול אמיתותו של הקדוש ברוך הוא. זהו חיבור מלא, "בכל מאודך".

מה בעצם קרה לו לאותו יהודי באותה חוויה? בחסידות מוסבר שבנשמתו של כל יהודי יש תשוקה להתחבר אל השם ולא לרצות בשום דבר אחר בעולם, אלא שהאהבה הזו נסתרת ונחשפת רק לעיתים נדירות, אם בכלל. זו הנקודה הפנימית ביותר של הנשמה, שנקראת בשפת הנסתר "חידה" - והיא שייכת לכוחות הנסתרים והעמוקים שנקראים בחסידות "כוחות מקיפים". ההארה הזו שאותו יהודי הרגיש בכל עצמותיו היא למעשה התגלות של אותה "חידה".

לעומת זאת, אהבת השם שיהודי מעורר בעצמו בכוחות עצמו בתהליך אישי של הפנמה והתבוננות, היא אהבה מאופקת ומדורגת. מתוך עולם המושגים שלו הוא מבין ותופס את החשיבות והיתרונות של ההתקרבות להשם, וזה מה שיוצר אצלו את המשיכה אל הקדוש ברוך הוא. זו לא אהבה ששואפת לטוטליות של "בכל מאודך", להיפך, היא רוצה להמשיך את החיים ורק למלא אותם בתורה ובמצוות.

טו. וע"ד הידוע (נסמן בלקו"ש ח"ד ע' 45) פירוש אדה"ז במדו"ל "כאן ליחיד כאן לציבור" (ר"ה יח, א (הא ליחיד כו') וש"נ. ירושלמי ברכות פ"ה ה"א).

ולהעיר, שהלשון בספרי (יא, יג) הוא: "כאן ליחיד כאן לציבור" - הלשון שבירושלמי שם.

טז. ראה לקו"ת ואתחנן יג, ב. דרמ"צ קנב, ב. ועוד.

כאן אין הפעלה של 'כפתור היחידה', של כוח נסתר שמתפרץ פתאום. להיפך, יש כאן משהו תהליכי שנבנה ומתבסס ועובד לפי הכישרונות והיכולות הספציפיים של אותו אדם, בהתאם לדפוסי החשיבה שלו ולמנגנוני הרגשות שלו. מה שפועל כאן אלו "עשרת כוחות הנפש הפנימיים", שבחסידות משמשים לתאר מבנה שלם של הבנה, הזדהות והתרגשות.

לכן בפרשת ואתחנן התורה פונה אלינו בלשון יחיד ומדברת על אהבה מתפרצת של "בכל מאודך" - כי זו פנייה אל ה'יחידה', שכשהיא נחשפת הכול קורה. ואילו בפרשת עקב התורה מדברת אל העיוורים שבונים את ההתקרבות להשם בעצמם, ולכן כאן הפנייה היא אל כל מערכת הכוחות הרבים ואין כאן שאיפה לפריצת מסגרות בסגנון "בכל מאודך".

מתהילים עם סוכריות

מכאן להבדל השלישי בין הפרשיות: העיסוק בשכר ועונש כגמול על קיום או הפרה של המצוות.

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

על פי זה מובן גם כן מדוע עניין השכר והעונש נכתב דווקא בפרשה שנייה של קריאת שמע:

כאשר 'אוחזים' בראיית אלוקות, הרי שמקיימים מצוות מצד ציווי השם, גם אילו האדם איננו מקבל שכר על הקיום ולא עונש על העבירה.

מה שאין כן כאשר נמצאים במצב של "עקב", ונדרשים לפעול שמצידו של האדם יהיה "ושמרתם ועשיתם אותם", נחוץ להזכיר את הדברים שיש להם השפעה עליו, ועל כן נדרש לעסוק בשכר ועונש כדי לעורר אותו.

ובפרט שהסדר בקיום התורה והמצוות - מצד האדם - הינו מדרגה לדרגה נעלית יותר ב"שלא לשמה", ורק לאחריו כמה וכמה דרגות אלו הוא מגיע לדרגת "לשמה".

כשהאדם 'רואה' ומרגיש את נוכחותו של הקדוש ברוך הוא, הוא לא צריך תמריצים, לא חיוביים ולא שליליים. הוא מקיים את המצוות

הגלות לא יקיימו את המצוות. ויתרה מזו, יתכן שתעלה על הדעת סברה כי אין כל ציווי לקיים אותם.

מפני שכאשר קיום המצוות נובע רק מצד גילוי אור שלמעלה, כמו בפרשה ראשונה של קריאת שמע, אפשרי הדבר שבזמן הגלות, כאשר האור מסתלק, לא יקיימו את המצוות, חס ושלום.

מה שאין כן בפרשה שנייה של קריאת שמע, כאשר קיום המצוות נובע מצד עבודת האדם - בעניין זה אין כל שינויים, והוא קיים גם בזמן הגלות".

המעלה הגדולה של העיוורון, שמאלץ אותנו לבנות, לרכוש ולפתח את החיבור האישי שלנו לתורה ולמצוות, באה לידי ביטוי באיתנות שלה. בזה שלא משנה מה יקרה, וכמה קשה שלא יהיה - נעמוד במבחן.

התחושות של העיוור לא תלויות במה שעיניו רואות, כי הן לא רואות. ודווקא לכן הן מחזיקות מעמד גם הרבה אחרי שהאורות כבו והמלצרים קיפלו את השולחנות. וכך בעבודת השם: אם החיבור לתורה ולמצוות תלוי ונובע ממצב חיצוני כלשהו, נעלה ככל שיהיה, אין לנו שום ערובה שזה יימשך כשהנסיבות ישתנו. אבל אם החיבור לתורה ולמצוות הוא פנימי ומובנה באישיות, הוא נותר קיים בכל מצב.

לכן בפרשת "שמע" מדברים על המצב האידיאלי, כל זמן שהחגיגה נמשכת. אך כשמגיעים ל"והיה אם שמוע", כאן הדרישה היא להראות שאפילו בעיתות משבר ממשיכים לשמור על מה שהשיגנו בכוחות עצמנו. וזו החוזקה העצומה של החיבור להשם שבנינו ופיתחנו לבד, ששום רוח לא תעקור אותו.

יו. ע"פ מ"ש לעיל בפנים ההפרש שבין תורה למצוות - יש לומר בה"ינה של תורה" שבפרש"י, שמה שמשיט תורה הוא לפי שבתורה, המשכה מלמעלה, אין חילוק כ"כ בין קודם שגלו לזמן הגלות.

מבפנים, כי הוא משתוקק לקיים את רצון השם. אך כשאדם רק 'שומע' ונאלץ לבנות לבד את עולמו הרוחני, הוא צריך שכנועים חיצוניים, הוא זקוק לתמריצים. כדי לגרום לו לקום ולעשות צריך לדבר איתו בשפתו ובעולם המושגים שלו, להסביר לו שהתורה והמצוות הן אלו שיעשו את חייו מאושרים. לכן פרשת "והיה אם שמוע" נותנת משקל משמעותי לתגמול עבור המצוות.

אולי זה לא אידיאלי, אבל כשמדברים על עבודת השם כזו, הגישה חייבת להיות מדורגת. יש לתת לדברים להיטמע, ורק אז להתקדם לשלב הבא. השאיפה היא לשמור את המצוות בגלל מניעים אגואיסטיים פחות ומהותיים יותר, אבל אי אפשר לעשות כפיצות דרך. כדי להיות שם באמת, צריך להתחיל מגישת ה"למה זה טוב לי", בדיוק כמו שמבטיחים לילד סוכריה אם יגמור את הארוחה המזינה.

כפי שמתאר זאת הרמב"ם⁵: "כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה כְּדִי לְקַבֵּל שָׂכָר אוֹ כְּדִי שְׁלֹא תִגִּיעַ עֲדֵיו פְּרָעָנוּת - הָרִי זֶה עוֹסֵק בָּהּ שְׁלֹא לְשִׁמָּה. וְכָל הָעוֹסֵק בָּהּ לֹא לִירְאָה וְלֹא לְקַבֵּל שָׂכָר, אֲלֵא מִפְּנֵי אֲהֲבַת אֲדוֹן כָּל הָאֶרֶץ שְׂצוּהָ בָּהּ - הָרִי זֶה עוֹסֵק בָּהּ לְשִׁמָּה. וְאָמְרוּ חֲכָמִים: לְעוֹלָם יַעֲסֹק אָדָם בְּתוֹרָה אֲפִלּוּ שְׁלֹא לְשִׁמָּה, שְׁמִתוֹךְ שְׁלֹא לְשִׁמָּה בָּא לְשִׁמָּה. לְפִיכָךְ, כְּשֶׁמִּלְמַדִּין אֶת הַקְּטָנִים . . וְכָל עַמִּי הָאֶרֶץ - אֵין מִלְמַדִּין אוֹתָן אֲלֵא לַעֲבֹד מִירְאָה וְכִדִּי לְקַבֵּל שָׂכָר, עַד שֶׁתִּרְבֶּה יְדַעְתָּן וַיִּתְחַכְּמוּ חֲכָמָה יִתְרָה, מְגִלִּין לָהֶן רָז זֶה מַעֲט מַעֲט, וּמְגִלִּין אוֹתָן לַעֲנִיָּן זֶה בְּנִחַת, עַד שֶׁיִּשְׁיגוּהוּ וַיִּדְעוּהוּ, וַיַּעֲבְדוּ מֵאֲהָבָה".

שעת מבחן

וכעת לנקודה הרביעית: פרשת "והיה אם שמוע" עוסקת בעבודת השם וקיום המצוות דווקא בתקופת הגלות:

אך למרות כל זאת, נאמר החידוש אודות קיום המצוות "אף לאחר שתגלו" דווקא בפרשה השנייה.

מצד הפרשה הראשונה של קריאת שמע, עלולה לעלות על הדעת סברה שבזמן

5. משנה תורה, פרק י, הלכה ה.

יהודי הוא עבד ה' בלבד

עֲשֵׂה נְסִים נְעִשׂוּ לְאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, וְעֲשֵׂה עַל הַיָּם. עֲשֵׂה מִכּוֹת הַבָּיָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם, וְעֲשֵׂה עַל הַיָּם. עֲשֵׂה נְסִיוֹת נְסוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִדְבָּר, שְׁנֵאמַר: וַיִּנְסוּ אֹתוֹ זֶה עֲשֵׂה פְעָמִים, וְלֹא שְׁמִעוּ בְּקוֹלִי (משנה ד)

יש במשנה זו הוראה לעבודת ה'.

גם בהיותם בגלות מצרים, נעשו לאבותינו ניסים. משמעות הדברים היא שהם לא היו כפופים לחוקי הטבע, וידעו שהם עבדים לקדוש ברוך הוא בלבד. כך צריכה להיות גם התנהגותו של כל יהודי: הגם שאנו נמצאים בגלות, על כל אחד לדעת שהוא עבדו של הקדוש ברוך הוא בלבד ואיננו נכנע וכפוף לדבר אחר מלבדו.

ומה הקשר בין שלושת חלקי המשנה - הניסים שנעשו לאבותינו במצרים, המכות שהביא הקדוש ברוך הוא על מצרים, והניסיונות שניסו אבותינו את הקדוש ברוך הוא?

מוסבר בחסידות, שיציאת מצרים היא לא רק אירוע היסטורי שקרה בעבר, אלא תהליך רוחני שכל יהודי צריך לעבור בעצמו שבו הוא משתחרר מהמגבלות בעבודת ה'. ומוסבר שגם אחרי יציאת מצרים בגשמיות - שבזה נכללים הניסים והמכות - לא הושלמה עדיין היציאה הרוחנית ממצרים, ורק לאחר המסעות במדבר הושלמה ההשתחררות, ובני ישראל היו ראויים להיכנס לארץ ישראל, שהיא "ארץ טובה ורחבה".

זה מסביר את הקשר בין הניסים והמכות שבמצרים ועל הים לבין הניסיונות שניסו אבותינו את הקדוש ברוך הוא במדבר - כי כל אלה יחד מתארים את התהליך המתמשך של יציאת מצרים.

(התוועדות שבת קודש פרשת ראה תשל"ו)

למה כמו נמר?

יְהוּדָה בֶּן מִימָא אָמַר: הוּי עַז כְּנֶמֶר, וְקַל כְּנֶשֶׁר, רִץ כְּצִי וְגִבּוֹר כְּאַרִי, לַעֲשׂוֹת רָצוֹן אֲבִיךָ שְׁבַשְׁמִים. הוּא הִיָּא אִמְרֵי: עַז פְּנִים לְגִיהֶנֶם, וּבִרְשֵׁת פְּנִים לְעֵד, יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ, ה' אֱ-לֹהֵינוּ וְאֱ-לֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁינְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְתֵן חֻלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ (משנה כ)

מדוע מביאה המשנה דוגמה מבעלי חיים, ולא מסתפקת בעצם התכונה? לדוגמה, המשנה אומרת "הווי עז כנמר" - אך מדוע לא לומר פשוט "הווי עז", ומה מוסיף הדימוי לעזותו של הנמר?

מעבר לכך, על ההשוואה לנמר נשאלת שאלה על תוכן הדברים עצמם. הרי הנמר הוא בעל תכונה של עזות בכל הליכותיו, ואילו העזות שנדרשת מיהודי היא רק בתחום של עבודת ה', "שלא להתבייש מפני בני אדם המלעיגים", אך בכל תחום אחר בחיים יהודי נדרש דווקא להיזהר מעזות פנים, כפי שמזהיר אדמו"ר הזקן וכותב: "שלא יקנה קניין בנפשו להיות עז פנים". אם כך, מדוע אומרת המשנה "הווי עז כנמר"?

ההסבר בזה הוא על פי תורת הבעל שם טוב הידועה, שיהודי צריך להפיק הוראה בעבודת ה' מכל דבר שענינו רואות, כי התכלית של כל דבר שישנו בעולם היא שיהודי ילמד ממנו דרך בעבודת הבורא. משום כך אומרת המשנה "הווי עז כנמר", ולא מסתפקת רק באמירה הכללית "הווי עז". כי זאת היא רוצה לומר לנו, שאפילו מנמר צריכים ללמוד הוראה בעבודת ה'. המשנה בעצם אומרת ליהודי: כשאתה רואה נמר, שהוא חיה מזיקה וטורפת, אל תלמד ממנו את התכונות השליליות האלה, אלא עליך ללמוד מהתכונה שתסייע לך בעבודת ה'.

(לקוטי שיחות, כרך כא, עמוד 283)

ברכה אחרונה

מאמר "עניין ברכת הזימון" - סידור עם דא"ח, קב, א

בפרשתנו מופיע הציור "ואכלת ושבעת וברכת את השם אלוהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך". אחד ממעמדי ברכת המזון, וכנראה הגדול שבהם, יהיה במהרה בימינו בסעודה שיעשה הקדוש ברוך הוא לצדיקים, "בסוכת עורו של לוייתן". אותה סעודה שבה יאכלו בשר מ"שור הבר", וישתו מה"יין המשומר".

באותה סעודה קסומה יברכו כמובן את ברכת המזון. וחז"ל מתארים את הסדר שבה יכבדו את רועי ישראל לזמן על הכוס, כאשר הכבוד יעבור מאברהם ליצחק, ומיצחק ליעקב, ולבסוף דוד המלך הוא שיברך על הכוס, ויאמר "כוס ישועות אשא ובשם השם אקרא".

המאמר הדרושי הנפלא שלפנינו, מתוך "עניין ברכת הזימון" שבסידור עם דא"ח, דורש את משמעות הסעודה הגדולה הזו, את היין המופלא אותו ימזגו בתוך הכוס, ואת משמעות ברכת המזון על ידי דוד המלך.

א. כוס ישועות

לו ליצחק: "טול וברך!", אומר להם: "איני מברך, שִׁינְאָ מִמֶּנִּי עֲשׂוּ; אֹמֵר לוֹ לִיעֲקֹב: "טול וברך!", אומר להם: "איני מברך, שִׁנְשָׁאִי שְׁתֵּי אַחִיוֹת בְּחֵיָהּ, שְׁעִתִּידָה תוֹרָה לְאַסְרֵן עָלַי... עַד דָּוִד, שְׁאֹמֵר לָהֶן: "אֲנִי אֲבָרְךָ, וְלִי נָאָה לְבָרְךָ, שְׁנֹאֲמֵר: 'כּוֹס יִשְׁעוֹת אֲשָׁא וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא'".

ולְכַאֲרָה, כָּל הַמֶּאֱמָר הַזֶּה פְּלֵא הוּא:

דְּמִשּׁוֹם שְׁאֲבָרְהֶם יֵצֵא מִמֶּנּוּ יִשְׁמַעֲלָל, לֹא רָצָה לְבָרְךָ? וְכִי מַעֲוֹלָם לֹא בָרַךְ בְּרַכְתְּ הַמִּזְוֹן בְּשִׁבְלִי זֶה?!

וְכֵן בְּיִצְחָק וְיַעֲקֹב, לָמָּה לֹא רָצוּ לְבָרְךָ דְּנֹקָא בְּכּוֹס זֶה שְׁנִתְּנָנוּ לָהֶם? וְעַד אוֹתוֹ זְמַן הָרִי בְּרַכּוֹ!...

ב. יין המשמה

היין מגלה את ה'סוד' הפנימי ("נכנס יין – יצא סוד"), וישנם שני סוגי יין:

"יין המשכר" – זוהי שתייה שיש בה תערובת של טוב ורע. כאשר ה'סוד' הזה מתגלה, יש באדם צד חיובי של שמחה ויחס מיטיב לכולם, אך מצד שני יש בזה גם צד שלילי של רגשות שליליים חזקים כתוצאה מאיבוד שיקול הדעת, עד כדי שכרות ואלימות.

הגורם לזה קשור לחטא **עץ הדעת**: זהו חטא שמהותו הייתה ההרגשה העצמית החזקה של האדם כתוצאה מהתפכחות דעתו, וזה מה שגרם לעירוב של הטוב והרע.

לעיתים לבוא יערוך הקדוש ברוך הוא סעודה לצדיקים, ובסיום הסעודה תוגש להם כוס יין לברכת המזון. אך כל אחד מהאבות בתורו יסרב לברך בגלל 'פגם' כלשהו: אברהם אבינו יסרב לברך בגלל ישמעאל בנו, יצחק אבינו יסרב לברך בגלל עשיו בנו, יעקב אבינו יסרב לברך כי הוא נשא שתי אחיות. רק דוד המלך יסכים לברך.

נשאלת השאלה: מדוע האבות מסרבים לברך דווקא על כוס של ברכה זו, המלאה ב"יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית"?

בפרקים הבאים נבין מהו אותו 'יין', על פי החסידות – ואחר כך נחזור ונבין את הסירוב של האבות לברך עליו.

מדוע סירבו האבות לברך ברכת המזון דווקא על הכוס מהיין המשומר?

אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבָרְכָהּ:

לְעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה סְעוּדָה לְצַדִּיקִים. לְאַחַר שְׁאוּכְלִין וְשׁוֹתִין, נִוְתָּנִין לָהֶם כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה לְבָרְךָ (וְכּוֹס זֶה מִיַּין הַמְּשֻׁמֵּר בְּעֵנְבָיו מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית הוּא). אֹמֵר לְאַבְרָהָם: "בָּרַךְ!", אֹמֵר לָהֶם: "אֲנִי לֹא אֲבָרְךָ, מִשּׁוֹם שִׁינְאָ מִמֶּנִּי יִשְׁמַעֲלָל"; אֹמֵר

"יין המשמח" – זוהי שתייה טהורה ונקייה שאין בה תערובת של רע כלל, וכולה שמחה של דבקות בהשם.

זה קשור לעץ החיים: האדם לא מרגיש את עצמו למציאות עצמאית אלא בטל לחלוטין לקדוש ברוך הוא, ולכן אין מזה כלל תוצאות שליליות.

היין מהסוג השני הוא אותו "יין המשומר בענביו" שיוגש בסעודת הצדיקים לעתיד לבוא – כפי שנראה בפרק הבא.

עץ הדעת – עירוב טוב ורע; עץ החיים – ללא תערובת רע

ידוע שיש בחינת עץ הדעת ועץ החיים:

עץ הדעת הוא עץ המערב טוב ורע, והוא שמסתעף ממנו מדות רעות בעולם הנפרדים, כידוע;

ועץ החיים הוא למעלה מהסתעפות שום דבר רע, אפלו בתערובות כל שהוא.

במקביל לזה יש שני סוגי יין

והנה, שני מיני יין יש.

הסוג הראשון: יין המשכר – עירוב טוב (שמחה וחסד) ורע (שכרות ואלימות)

האחד יין המשכר, והוא יין שמערב בו טוב ורע. שעל ידי היין יצא הסוד, כידוע², ויתגלה. אמנם, בגלוי זה מערב טוב ורע –

שיוכל להיות בדינין ורגז גדול עד שישתעף ממנו הרציחה, והוא השכרות שהיין משכר ומאבד הדעת כו'; ויש בו גם כן מבחינת הטוב, מה שישמח ויגיל ויטיב חסדו לכל...

הרגשת ישות עצמית חזקה מביאה לתערובת הטוב והרע

והוא בחינת שמחה ותענוג, שנמצא בהרגשה גדולה בבחינת יש ודבר מה כששמחתו מן היין – שיש בזה טוב ורע בדקות.

שעל ידי שמחה הנרגשת כל כך, יבא לבחינת

גסות והתנשאות... ויהיה תערובות טוב ורע בהתענוג ושמחה שעל ידי היין...

המקור לזה הוא חטא עץ הדעת – הרגשה עצמית

והינו ענין חטא אדם הראשון.

שהיין שסחטה לו חנה, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה³, אשכול של ענבים סחטה כו', בא לכלל הרגשה – כי לכה נקרא "עץ הדעת", מלשון הרגשה.

כי הדעת ענין הרגשה הוא. כמו שכתוב "רק אתכם [ידעתי מכל משפחות האדמה]"⁴, "והאדם ידע [את חנה אשתו]"⁵.

וכל זה סבת גלוי ההעלם שעל ידי היין. כי "נכנס יין יצא סוד", וגלוי זה בא בבחינת הרגשה בעץ הדעת טוב ורע.

הסוג השני: יין המשמח – שמחה בתכלית הביטול, עץ החיים שלמעלה מהרגשה עצמית

אבל יש עוד יין, והוא בחינת עץ החיים, שלמעלה מבחינת עץ הדעת כו', וזהו למעלה מבחינת הרגשה לגמרי.

והענין הוא, שהשמחה הבאה מיין זה מן העלם לגלוי אינו מרגש כלל וכלל, אלא הוא בתכלית הבטול.

כמו שכתוב "שמחו צדיקים בה"⁶, וכך "וישמחו בך [כל ישראל מקדשי שמך]". פרוש, ששמחה זו – בה' ממש היא כלולה בתכלית, בלתי נרגשת ונגלית לבחינת יש ודבר כלל עד שיוכל להסתעף ממנו טוב ורע...

וזה הנקרא "יין המשמר בענביו מששת ימי בראשית"...

ג. יין המשומר בענביו

על פי המובן הפנימי – ענבים הם הכלים האלוקיים, והיין הוא האור האלוקי.

וכעת נבין את ההבדל בין שני סוגי היינות

3. בראשית רבה יט, ה.

4. עמוס ג, ב.

5. בראשית ד, א.

6. תהלים צו, יב.

7. נוסח ברכה אמצעית דשבת ויו"ט.

2. עירובין סה, א.

שעליהם דיברנו בפרק הקודם:

"יין המשכר" קשור לחטא עץ הדעת, שבו חווה 'סחטה' את הענבים – ומשמעות הדברים הרוחנית היא שהיא הוציאה את האורות האלוקיים מתוך הכלים, וגרמה להם להיפרד מהמקור האלוקי שלהם ולהתגלות במציאות ובעולמות. לכן התוצאה הייתה הרגשה עצמית ועירוב טוב ורע.

לעומת זאת, "יין המשמח" הוא "היין המשומר בענביו" – זהו מצב שבו האורות האלוקיים אצורים בתוך הכלים ואינם נפרדים. לכן, התוצאה היא שמחה ללא הרגשה עצמית של ישות אלא שמחה מתוך התבטלות מוחלטת לאלוקות.

לפי זה נוכל להבין מדוע האבות סירבו לברך על כוס היין המשומר, ודוד המלך כן הסכים לברך – כפי שנסביר בפרקים הבאים.

הענבים הם הכלים, היין הוא האור

דענבים ליין הן ככלים לגבי האור, כידוע. ועל פן בענבים ידוע מהות היין, אם בבחינת החסדים או בבחינת הגבורות. כמו: ענבים אדמים בבחינת הגבורות, וענבים לבנים בבחינת החסדים.

יין המשומר בענביו – האורות האלוקיים אצורים בכלים

והנה חנה סחטה אשכול של ענבים, הינו יציאת האורות כשבוקעין ויוצאין להיות מגלים למטה בעולמות הנפרדים, דהינו בעץ הדעת טוב ורע – והוא יין המשכר הנזכר למעלה, שהוא בחינת שמחה המרגשת כו'.

אבל "יין המשומר בענביו" הינו שעדין האורות סתומין בכלים ולא יצאו חוצה כלל. הענין הוא בחינת שמחה שאינה מרגשת כלל, אלא הוא בתכלית הבטול באלקות מבלי נכר ליש...

ד. יצא ממנו

הברכה על "כוס של ברכה" מסמלת את הורדת השפע האלוקי (היין המשומר) והגילוי שלו בעולם.

עבודתו הרוחנית של אברהם אבינו הייתה פעילות ב"קו הימין", השפעה בלתי מוגבלת, וממנה "יצא ישמעאל" – היא אפשרה היווצרות של כוחות חיצוניים מקבילים שינקו מהשפע האלוקי ולקחו אותו למקומות שליליים. לכן אברהם אבינו מסרב להיות זה שמוביל את ה'ברכה' וההתגלות האלוקית, מחשש שהאור האלוקי יגיע לאותם מקומות לא טובים.

עבודתו הרוחנית של יצחק אבינו הייתה פעילות ב"קו השמאל", עבודת התעלות וזיכור פנימי, וגם ממנה "יצא עשיו" – גם היא אפשרה היווצרות של כוחות חיצוניים מקבילים. לכן גם יצחק אבינו מסרב לברך.

אברהם מסרב לברך – כי מהקו שלו התאפשרה הפגימה והעברת השפע לכוחות הטומאה

ולפי שיהיה הכוס של ברכה ביין המשומר [בענביו], לא ירצה אברהם לברך, מפני שיצא ממנו ישמעאל.

דהנה, הגם שכבר נתברר שיר ישמעאל לעתיד, דכתביב "ואת רוח הטמאה אעביר [מן הארץ]",

הינו מן חלק הרע שהיה יונק ישמעאל ביין הנסחט מן הענבים, כמאמר הנזכר למעלה דחנה סחטה אשכול של ענבים בחטא אדם הראשון, שממנו נמשך עץ הדעת טוב ורע, כנזכר לעיל.

אבל בבחינת "יין המשומר..." הנקרא "עץ החיים", שלא קבל ממנו ישמעאל לעולם, ולעתיד יהיה ממנו רק כוס של ברכה בלבד – לא היה לשר ישמעאל חלק בו כלל, ולכאורה לא היה מניעה לאברהם לברך מצד זה.

אך מפני שכבר יצא ממנו ישמעאל... הנה גם ביין המשומר, אחר שיהיה גם הוא מרגש לעתיד, יפחד אברהם להמשיך בו בבחינת הברכה, הגם שתהא ממדרגה היותר גבוהה כו' – מאחר שהיה קו שלו פעם אחת במעמד ומצב ליניקת החיצונים.

ואף על פי שיתעלה לעתיד, זה העלוי רק מן מדרגה דעכשו. אבל להמשיך ברכה ביין המשומר דעתיד יפחד, מצד שהיה פגם פעם אחת בכלים שלו.

ובקמפל מי שלא נכנס מעולם בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ,

יפחד לדבר פן יפגם בכבוד המלך באיזה דבור כו', הגם שרגיל לדבר לפני שרים. ומכל שכן כשנכשל בדבריו לפני שר המלך כו', וכיוצא בזה. ודי למבין.

גם יצחק מסרב לברך – כי גם מהקו שלו התאפשרה העברת השפע לטומאה

וכן יצחק לא רצה לברך, מפני שיצא ממנו עשו, הכל מטעם הנזכר למעלה באברהם - דלפי שהיה קו שלו בג' [= בינה, גבורה, הוד], וממנו נמשך שר אדום דעשו... בין הנסחט שסחטה חנה כו' -

גם בין המשמר דעתיד, אף על פי שהוא מבחינת עץ החיים שלמעלה מעץ הדעת כו', מכל מקום, מאחר שהקו שלו היה עומד לצאת ממנו דבר רע, יפחד לברך גם במקום שאין בו שרש ומקום לרע כו' וכןזכר לעיל. ודי למבין.

ה. שתי אחיות

גם יעקב מסרב לברך, וזאת מפני שהוא נשא שתי אחיות.

עבודתו הרוחנית של יעקב אבינו הייתה פעילות ב"קו האמצעי", חשיפת האמת האלוקית שבשני הקווים המקבילים ואיחוד ההפכים.

וזו המשמעות מאחורי העובדה שיעקב נשא שתי אחיות: רחל מסמלת את ההתכסות האלוקית, ולאה מסמלת את ההתגלות האלוקית - ויעקב הפך את סדר ההשתלשלות וגילה לחלוטין את ההעלם הגמור שאמור היה להישאר נעלם.

אך התורה, שהיא קובעת את כמות וצורת ההתגלות האלוקית, אוסרת לשאת שתי אחיות - היא מונעת תוספת גילוי אלוקי יותר מהמידה הנכונה.

לכן יעקב מסרב גם הוא לברך, כי הוא חשש לפגום באור האלוקי **בתוספת גילוי** מעבר למידה הנכונה, מה שעלול לגרום גם כן במובן מסוים להרגשה עצמית שהפוכה מהביטול המוחלט הנדרש.

דרך העבודה של יעקב היא מידת האמת, ואין חשש לזליגת השפע לכוחות הטומאה

ואמנם יעקב אמר: **"אני לא אברך מפני שנשאתי שתי אחיות שעתידיה תורה לאסרן עלי"**...

יעקב הרי היה מבחינת הקו האמצעי... והוא מדת אמת, וכמו שכתוב "תתן אמת ליעקב"...

וכמו שכתוב בזהר שהיה "שלימו דאבהן" [= השלם שבאבות], מטעם זה שהיה בבחינת קו האמצעי... שאין שם שרש יניקה כלל למותרות... אך מכל מקום לא רצה לברך, מטעם אחר, והוא לפי שנשא שתי אחיות שעתידיה תורה לאסור עליו...

לפי כללי סדר ההשתלשלות - הדרגה העליונה לעולם לא מתגלה כולה לדרגה התחתונה

ידוע שרחל ולאה הינו בחינת **עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא** [= העולם המכסה והעולם המתגלה]. שהן כמו בחינת **מחשבה ודבור** באדם למטה, והמחשבה צפונה וטמונה והדבור בא בגלוי...

וזה הגלוי מן בחינת ההעלם דעלמא דאתכסיא הוא הפוך סדר ההשתלשלות...

שהרי ידוע הכלל בסדרי השתלשלות, שהוא רק על ידי בחינת ההעלם וגלוי בסדר ההדרגה. דהיינו, רק בחינה אחרונה שבגליון, הנקרא "העלם", נתגלה להיות מקור בתחתון כו'. אבל שיהא **כל** בחינת ההעלם שבגליון מתגלה בתחתון, זהו הפך סדר ההשתלשלות.

וכנראה בחוש בהשפעה... מרב לתלמיד, שאי אפשר כלל שישגי התלמיד כל מה שמשכיל הרב באותה ההשפעה, וכאמרו⁹ "לא קאי איניש אדעתיה דרביה עד מ' שנין" [= אין אדם עומד על דעת רבו עד ארבעים שנה].

יעקב נשא את שתי האחיות, לאה ורחל - הוא שינה את הסדר וגילה את ההעלם כולו

אמנם, [יעקב הוא נקרא¹¹ "בריח התיכון" ה"מברך מן הקצה אל הקצה"¹²]. דהיינו בחינת

9. מיכה ז, כ.

10. עבודה זרה ה, ב.

11. זרה ג, קפו, א.

12. שמות כו, כח.

התחתונה בכל הדרגות, ודווקא היא מכוונת לבחינת הכתר, העצמיות האלוקית בטהרתה – מפני שדווקא במקום הנמוך ביותר מתגלה עיקר פנימיות ההשפעה.

לכן, כשאור הכתר מתקבל בכלי המלכות, אין כלל מקום לסטייה ויציאה של האור האלוקי למקומות חיצוניים.

דוד המלך – ספירת המלכות המכוונת לכתר

אבל דוד אמר: "אני אברך [לי נאה לברך]."
פרוש:

דוד הוא רגל רביעי, שהוא בחינת המלכות דאצילות העומדת תחת כל הקוין מלמטה ומכון לנגד בחינת הכתר ממש.

וכידוע, דלכך נקראת המלכות "כתר מלכות", לפי שהארת הכתר הוא במלכות.

דווקא בכלות השפע ניכרת פנימיות ההשפעה

והענין הוא, דכל עקר כח התחלה אינו נפר ומתגלה אלא בסוף דוקא.

כפי שנראה בחוש, שבכלות השפע - שם דוקא נפר פנימית ההשפעה.

על דרך משל מזרע האדם, שאם אינה יורה כחץ אינו מוליד כו'. וכן מהפאת השמש על הארץ, שעקר החם בארץ דוקא.

וזהו משל להבין למעלה, דדוקא במלכות שהיא מדרגה היותר תחתונה שם מתגלה פנימיות ההשפעה.

לכן דוד מברך – כי כשהאור מתקבל במלכות, אין מקום לנטייה החוצה

ואין שום פגם מכל צד: לא מטעם ישמעאל ועשו, ולא חבור ויחוד שתי אצילות - אחר שהיא היא בחינת התחלה עצמו, בלתי שום פרוד ביניהם...

מה שאין כן באמצעית הקוין שיש ישמעאל ועשו, ויש גלוי ההעלם יותר מדאי כנ"ל. אבל כשכבר נתקבל אור הכתר בכלי המלכות, אין שום מקום לנטיית חוץ כלל וכלל.

ועל כן אמר דוד "לי נאה לברך" ביין המשמר.

הממצע עד רום המעלות, לחבר ולקשר עליון בתחתון ודבר בהפיכו, כמו חסדים וגבורות וכו'. והינו על דרך משל הברית המברית שתי קצוות יחד]...

להיותו בחינת ממצע לחבר העליון בתחתון עד רום המעלות כו', הנה ביכלתו לשנות בסדר ההשתלשלות ההעלם וגלוי כו', והמשיך כל מה שבהעלם לגלוי, והינו גלוי כל עלמא דאתפסיא שבהתגלות גמור.

והיתה עבודתו למטה בזה שנשא שתי אצילות, לאה ורחל...

התורה אסרה לשאת שתי אצילות – לפי הכללים אי אפשר לגלות את ההעלם

אך הנה התורה אסרה לישא שתי אצילות, כמו שכתוב¹³ "ואשה אל אחתה לא תקח לצר [לגלות ערותה עליה בחייה]".

והוא לפי שהתורה נתנה בקו המדה, כידוע, דהינו איך וכמה יתגלו מן ההעלם ובאיזה אופן כו'.

יעקב לא רצה לברך, כי חשש לפגום בתוספת גילוי ממה שנקבע על פי הכללים

והינו שאמר יעקב "אני לא אברך, שנשאתי שתי אצילות שעתידיה תורה לאסרן עלי".

דוקא "עלי" - לפי שיעקב ביכלתו להמשיך מן ההעלם לגלוי, אבל התורה עתידה לאסור בזה הגלוי... דהינו בחינת תוספת הגלוי ביותר מכפי המדה הצריכה על פי התורה...

אך ביין זה המשמר מששת ימי בראשית, שענינו הוא בהעדר התגלות דוקא... יהיה מבחינת בלתי מרגש דעכשו - בחינת "כוס" לעתיד, והמשכה מברכה היותר נעלת כו'.

ועל כן פחד יעקב לברך, שלא יפגם בזה. מפני מה שהיה גם מצד בחינת הקו האמצעי שלו גם כן פעם אחת בחינת תוספת הגלוי, שהוא כענין ההרגשה קצת, כידוע, ודי למבין.

1. לי נאה לברך

דווקא דוד המלך אמר "אני אברך, ולי נאה לברך".

דוד המלך מסמל את ספירת המלכות,

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

תש"מ

הרבי יצא בקריאה לייסד "כוללים" עבור יהודים בגיל זקנה, שבהם יוכלו לקבוע עיתים לתורה ולמלא את זמנם בצורה טובה ומועילה. הרבי הציע שהכוללים ייקראו בשם "כולל תפארת זקנים לוי יצחק", על שם אביו, ואמר שמשום כך זוהי זכותו וחובתו להשתתף בהקמתם של הכוללים.

תשמ"א

הסתיימה כתיבת ספר התורה הראשון של ילדי ישראל, ומיד התחילה כתיבת ספר התורה השני. נערכה חגיגת סיום והכנסת ספר התורה, בבית הכנסת "צמח צדק" בעיר העתיקה בירושלים וברחבת הכותל המערבי.

תשמ"ו

הסתיימה כתיבת ספר התורה השני של ילדי ישראל, ונערכה חגיגת סיום והכנסת ספר התורה, בבית הכנסת "צמח צדק" בעיר העתיקה בירושלים וברחבת הכותל המערבי.

תשס"ו

הסתיימה כתיבת ספר התורה הרביעי של ילדי ישראל, ונערכה חגיגת סיום והכנסת ספר התורה, בבית הכנסת "צמח צדק" בעיר העתיקה בירושלים וברחבת הכותל המערבי.

כד מנחם-אב

תר"ט

נפטר הרב החסיד רבי משה מייזליש, מחסידיו המפורסמים של אדמו"ר הזקן. בתחילה היה מבכירי קהילת וילנה ונמנה עם עדת המתנגדים לחסידות, ומספר שנים לפני מאסרו של אדמו"ר הזקן התקרב אליו רבי משה בעבותות אהבה.

בשנת תקע"ו עלה רבי משה לארץ הקודש והתיישב בצפת, ובשנת תקפ"ג עבר לחברון. נפטר בהיותו בן תשעים, ונטמן בחברון.

יט מנחם-אב

תרצ"ט

הרב החסיד ר' ישראל דז'ייקובסון נסע עם קבוצה מתלמידיו אותם קירב לחסידות בארצות הברית, לאטבוצק שבפולין, כדי שיחסו בצילו של אדמו"ר הרי"צ וילמדו בישיבת תומכי תמימים. הקבוצה נאלצה לעזוב ולשוב לארצות הברית כעבור זמן לא רב, עקב פרוץ מלחמת העולם השנייה כחודש לאחר בואם.

כ מנחם-אב

תש"ד

יום הסתלקות הרב הגאון החסיד המקובל רבי לוי יצחק שניאורסון, אביו של הרבי. דבריו האחרונים באותו יום היו: "הגיע הזמן לעבור לעולם אחר", כך אמר לחסיד שעמד ליד מיטתו. נפטר ממחלה ממארת בגיל שישים ושש וחצי בלבד, בעת שהותו באלמא-אטא שבקזחסטן אליה הוגלה, ושם גם נטמן.

הרבי היה אז כבר בארצות הברית, וישב שבעה בחדרו הקדוש ב-770.

תש"ח

לרגל יום השנה לאביו של הרבי יצא לאור בפעם הראשונה הספר "קיצורים והערות לספר התניא" של אדמו"ר הצמח צדק, בעריכתו של הרבי.

תש"ל

הרבי החל לבאר בהתוועדויות באופן קבוע, במשך למעלה מחצי שנה, את ההערות של אביו על התניא.

תשל"ו

הרבי הורה להוציא לאור מדי תקופה חוברות שבהם יפרסמו חידושי תורה מאת רבותינו נשיאנו ותלמידיהם. בהתאם לדברי הרבי החלו להופיע חוברות בשם "יגדיל תורה", שיצאו לאור על ידי חברי הכוללים בקראון הייטס ובבית הכנסת "צמח צדק" בעיר העתיקה בירושלים.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

עֵינֶךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־מוֹקֵשׁ
הוּא לָךְ: וְתִגְמַר יֵת כָּל עֲמֻמָּא דִּי יִי אֱלֹהֶךָ יִהְיֶה
לָךְ לֹא תַחוּס עֵינֶךָ עֲלֵיהוֹן וְלֹא תַפְלַח יֵת
טַעוּתְהוֹן אַרִי לְתַקְלָא הוּא לָךְ: ס ו כִּי תֹאמַר
בְּלִבְכֶּךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֹהִים מִמֶּנִּי אֵיכָה אוֹכֵל
לְהוֹרִישָׁם: כִּי תֹאמַר בְּלִבְכֶּךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֹהִים
מִמֶּנִּי אֵיכָה אוֹכֵל לְהוֹרִישָׁם: דִּילְמָא תִימַר בְּלִבְכֶּךָ
סְגִיאיִן עֲמֻמָּא הָאֵלִין מִנִּי אֶכְדִּין אַפּוּל
לְתַרְכוּתְהוֹן: י לא תִירָא מֵהֶם זָכַר תּוֹפֵר אֵת
אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָרְעָה וְלִכְל־מִצְרַיִם:
לא תִירָא מֵהֶם זָכַר תּוֹפֵר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְפָרְעָה וְלִכְל־מִצְרַיִם: לא תִדְחַל מִנְהוֹן
מִדְּפַר תִּדְפֹּר יֵת דִּי עָבַד יִי אֱלֹהֶךָ לְפָרְעָה וְלִכְל
מִצְרַיִם: יט הַמִּפֹּסֶת הַגְדֹּלֶת אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ
וְהָאֲתוֹת וְהַמִּפְתִּימִם וְהִיד הַחֲזוּקָה וְהַזֹּרַע הַנְּטוּיָה
אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־יַעֲשֶׂה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־אַתָּה יָרָא מִפְּנֵיהֶם:
הַמִּפֹּסֶת הַגְדֹּלֶת אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֲתוֹת וְהַמִּפְתִּימִם
וְהִיד הַחֲזוּקָה וְהַזֹּרַע הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כִּי־יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־
אַתָּה יָרָא מִפְּנֵיהֶם: נסין וּבְרִכִּין דִּי חֲזָא עֵינֶךָ
וְאַתִּיא וּמוֹפְתִיא וִידָא תַקְפֹּתָא וְדָרְעָא מְרַמָּא דִּי
אַפְקֹךָ יִי אֱלֹהֶךָ כֹּן יַעֲבַד יִי אֱלֹהֶךָ לְכָל עֲמֻמָּא
דִּי אַתָּ דָּחַל מִקְדָּמִיהוֹן: כ וְגַם אֶת־הַצֹּרֶעַה
יִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֲבֹד הַנְּשֹׂאָרִים
וְהַנִּסְתָּרִים מִפְּנֶיךָ: וְגַם אֶת־הַצֹּרֶעַה יִשְׁלַח יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֲבֹד הַנְּשֹׂאָרִים וְהַנִּסְתָּרִים מִפְּנֶיךָ:
וְאַף יֵת עֲרֵעִיתָא יִגְרִי יִי אֱלֹהֶךָ בַּהוֹן עַד דִּבְבִּדּוֹן
דְּאַשְׁתָּארוּ וְדִאשְׁמְרוּ מִקְדָּמָךְ: כא לֹא תַעֲרֹץ
מִפְּנֵיהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ אֵל גָּדוֹל
וְנוֹרָא: לא תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּקִרְבְּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא: לא תִתְבַּר מִקְדָּמִיהוֹן
אַרִי יִי אֱלֹהֶךָ שְׂכֻנְתָּה בִּינְךָ אֱלֹהָא רַבָּא וְדִחִילָא:

י וְהִיָּה | עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֵת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֹהִים
וְשִׁמְרָתָם וְעִשִּׂיתָם אִתָּם וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לָךְ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֹסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם: וְהִיָּה | עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֵת הַמִּשְׁפָּטִים
הָאֵלֹהִים וְשִׁמְרָתָם וְעִשִּׂיתָם אִתָּם וְשָׁמַר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֹסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם: וְיִהְיֶה חֶלֶף דִּי תַקְבְּלוּן יֵת דִּינֵיא הָאֵלִין
וְתִטְרוּן וְתַעֲבִדוּן יְתָהוֹן וְיִטֵּר יִי אֱלֹהֶךָ לָךְ יֵת
קִנְיָא וְיֵת חֲסֵדָא דִּי קִיִּים לְאַבְרָהָם: יג וְאַתְּכֶךָ
וּבְרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבְרַכְךָ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי־אֲדָמְתְּךָ
דִּגְנֶךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ שְׁגַר־אֲלַפִּיךָ וְעִשְׂתִּתְךָ
צֹאנְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְתֵת
לָךְ: וְאַתְּכֶךָ וּבְרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבְרַכְךָ פְּרִי־בִטְנְךָ
וּפְרִי־אֲדָמְתְּךָ דִּגְנֶךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ שְׁגַר־אֲלַפִּיךָ
וְעִשְׂתִּתְךָ צֹאנְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם
לְתֵת לָךְ: וְיִרְחַמְנָךְ וּבְרַכְנָךְ וְיִסְגְּנָךְ וּיְבָרְךָ וְלִדָּא
דְּמַעַךְ וְאַבָּא דְּאַרְעָךָ עֲבוּרָךְ וְחַמְרָךְ וּמִשְׁתָּךְ בְּקָרִי
תוֹרִיךָ וְעִדְרֵי עֶנְךָ עַל אֲרַעַא דִּי קִיִּים לְאַבְרָהָם
לְמַתָּן לָךְ: יד בְּרוּךְ תִּהְיֶה מְכַל־הָעַמִּים לֹא־
יִהְיֶה כֶּךָ עָקֹר וְעַקְרָה וּבְכַהֲמִתְךָ: בְּרוּךְ תִּהְיֶה
מְכַל־הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה כֶּךָ עָקֹר וְעַקְרָה
וּבְכַהֲמִתְךָ: בְּרִיךְ תִּהְיֶה מְכַל עֲמֻמָּא לֹא יִהְיֶה כֶּךָ
עָקֹר וְעַקְרָא וּבְכַעֲרִיךָ: טו וְהִסִּיר יְהוָה מִפְּנֶיךָ
כָּל־חֲלִי וְכָל־מִדּוֹי מִצְרִים הָרָעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָּ
לֹא יִשִּׁימֶם כֶּךָ וְנִתְּנִם בְּכָל־שְׁנָאִיךָ: וְהִסִּיר יְהוָה
מִפְּנֶיךָ כָּל־חֲלִי וְכָל־מִדּוֹי מִצְרִים הָרָעִים אֲשֶׁר
יִדְעָתָּ לֹא יִשִּׁימֶם כֶּךָ וְנִתְּנִם בְּכָל־שְׁנָאִיךָ: וְיַעֲדִי
יִי מִנְּךָ כָּל מַרְעִין וְכָל מַכְתָּשִׁי מִצְרִים בִּישִׂיא דִּי
יִדְעָתָּ לֹא יִשׁוּנוּן כֶּךָ וְיִתְנַנוּן בְּכָל סְנָאָךְ:
טז וְאַכְלִיתָ אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לָךְ לֹא־תַחוּס עֵינֶךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד
אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ: וְאַכְלִיתָ אֶת־
כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא־תַחוּס

כב וְנָשַׁל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵל מִפְּנֶיךָ
מַעֲט מַעֲט לֹא תוּכַל כָּלְתָם מְהֵרָה פֶּן־תִּרְבֶּה
עַל־יָד חַיַּת הַשָּׂדֶה: וְנָשַׁל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם
הָאֵל מִפְּנֶיךָ מַעֲט מַעֲט לֹא תוּכַל כָּלְתָם מְהֵרָה
פֶּן־תִּרְבֶּה עַל־יָד חַיַּת הַשָּׂדֶה: וַיִּתְּנֶךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ ית
עֲמִמָּא הָאֵלִין מְקַדְמָךָ זַעַר זַעַר לֹא תִכּוּל
לְשַׁצִּיּוּתָהוֹן בִּפְרִיעַ דִּילְמָא תִּסְגִּי עֲלֶךָ חַיּוֹת בְּרָא:
כג וַיִּתְּנֶם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהֵמָּם מְהוּמָה
גִּדְלָה עַד הַשְׁמָדָם: וַיִּתְּנֶם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ
וְהֵמָּם מְהוּמָה גִּדְלָה עַד הַשְׁמָדָם: וַיִּמְסְרֵנוּן יְיָ
אֶלְתֶּךָ קְדָמָךָ וַיִּשְׁגְּשְׁגֻנוּן שְׂגוּשׁ רַב עַד דִּישִׁיצֻנוּן:
כד וַנִּתֵּן מַלְכֵיהֶם בְּיָדְךָ וְהֶאֱבַדְתָּ אֶת־שְׁמָם
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד
הַשְׁמָדָךָ אֲתָם: וַנִּתֵּן מַלְכֵיהֶם בְּיָדְךָ וְהֶאֱבַדְתָּ
אֶת־שְׁמָם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ
עַד הַשְׁמָדָךָ אֲתָם: וַיִּמְסֵר מַלְכֵיהוֹן בְּיָדְךָ וַתּוּכַד
יָת שְׁמָהוֹן מִתַּחַת שְׁמִיָּא לֹא יִתְעַמַּד אָנֹשׁ
מִקְדָּמָךָ עַד דְּתַשְׁיִצִּי יְתָהוֹן: כה פִּסְלִי אֱלֹהֵיהֶם
תִּשְׂרָפוּן בָּאֵשׁ לֹא־תִחְמוֹד פֶּסֶף וְהֵב עֲלֵיהֶם
וְלִקְחַת לָךְ פֶּן תִּקְשׁ בּוֹ כִּי תֹעֲבַת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ הוּא: פִּסְלִי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרָפוּן בָּאֵשׁ
לֹא־תִחְמוֹד פֶּסֶף וְהֵב עֲלֵיהֶם וְלִקְחַת לָךְ פֶּן תִּקְשׁ
בּוֹ כִּי תֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא: צִלְמֵי טַעֲוִתָהוֹן
תּוֹקְדִין בְּנוּרָא לֹא תַחֲמַד כֶּסֶף וְדָהֶבָא דִּי
עֲלִיהוֹן וְתִסָּב לָךְ דִּילְמָא תִּתְּקַל בַּה אַרְי מְרַחָא
דִּי אֶלְתֶּךָ הוּא: כו וְלֹא־תָבִיא תֹעֲבָה אֶל־בֵּיתְךָ
וְהָיִית חֶרֶם כְּמָהוּ שִׁקָּן | תִּשְׁקָצֻנוּ וְתַעֲב |
תִּתְעַבְנוּ כִּי־חֶרֶם הוּא: וְלֹא־תָבִיא תֹעֲבָה אֶל־
בֵּיתְךָ וְהָיִית חֶרֶם כְּמָהוּ שִׁקָּן | תִּשְׁקָצֻנוּ וְתַעֲב |
תִּתְעַבְנוּ כִּי־חֶרֶם הוּא: וְלֹא תַעַל דְּמִרְחָק לְבֵיתְךָ
וְתַהֵי חֶרֶם פְּתָה שִׁקָּצָא תִשְׁקָצֻנָה וְרַחָא
תִּרְחָקָנָה אַרְי חֶרֶם הוּא: פ ז כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר
אָנֹכִי מֵצֻוֶּה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיֶין
וּרְבִיתֶם וּבֹאֲתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־

נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם: כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי
מֵצֻוֶּה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיֶין וּרְבִיתֶם
וּבֹאֲתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה
לְאַבְרָהָם: כז כָּל תִּפְקֻדָּתָא דִּי אָנָּה מִפְּקֻדָּךְ יוֹמָא
דִּין תִּשְׁרוּן לְמַעַבְדּ בְּדִיל דְּתִיחֹן וְתִסְגֹּן וְתִיתֹן
וְתִירְתֹן יָת אַרְעָא דִּי קָיִים יְיָ לְאַבְרָהָם:
כח וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדָּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִכְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר לְמַעַן עֲנִתְךָ
לְנִסְתָּךְ לְדַעַת אֶת־אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ הַתִּשְׁמֹר
כְּתִיב מִצְוֹתוֹ קִרִּי מִצְוֹתַי אִם־לֹא: וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־
הַדָּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים
שָׁנָה בְּמִדְבָּר לְמַעַן עֲנִתְךָ לְנִסְתָּךְ לְדַעַת אֶת־אֲשֶׁר
בְּלִבְּךָ הַתִּשְׁמֹר מִצְוֹתַי אִם־לֹא: וְתִדְּבַר יָת כָּל
אַרְחָא דִּי בְּדָרְךָ יְיָ אֶלְתֶּךָ דְּנָן אַרְבָּעִין שָׁנִין
בְּמִדְבָּרָא בְּדִיל לְעֻנִּיתְךָ לְנִסְיוֹתְךָ לְמַדַּע יָת דִּי
כָּלְכָךָ הַתִּשְׁר פְּקוּדוּהִי אִם לֹא: ז וַיַּעֲבֹד וַיִּרְעֹבֶךָ
וַיֵּאֱכֹלְךָ אֶת־הַמֶּן אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ וְלֹא יָדָעוּן
אַבְרָהָם לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל־הַלָּחֶם לְבַדּוֹ
יָחִיהַ הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא פִּי־יְהוָה יָחִיהַ
הָאָדָם: וַיַּעֲבֹד וַיִּרְעֹבֶךָ וַיֵּאֱכֹלְךָ אֶת־הַמֶּן אֲשֶׁר
לֹא־יָדַעְתָּ וְלֹא יָדָעוּן אַבְרָהָם לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא
עַל־הַלָּחֶם לְבַדּוֹ יָחִיהַ הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא
פִּי־יְהוָה יָחִיהַ הָאָדָם: וַעֲבֹד וַאֲכַפְּנֶךָ וְאֹכְלֶךָ יָת
מִנָּא דִּי לֹא יָדַעְתָּ וְלֹא יָדָעוּן אַבְרָהָם בְּדִיל
לְאוֹדְעוּתְךָ אַרְי לֹא עַל לַחְמָא בְּלַחֲדוּהִי מִתְקִיָּם
אָנֹשׁ אַרְי עַל כָּל אִפְקוּת מִימְרָא דִּי יִתְקִיָּם
אָנֹשׁ: ח שְׁמֹלְתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעַלְיָךְ וְרִגְלְךָ לֹא
בָצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה: שְׁמֹלְתְךָ לֹא בָלְתָה
מֵעַלְיָךְ וְרִגְלְךָ לֹא בָצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה:
כט וְסוֹתְךָ לֹא אִבְלִיַּאת מִנָּךְ וּמִסְנֶךָ לֹא יִחְפוּ דְּנָן
אַרְבָּעִין שָׁנִין: ח וַיִּדְעַת עַם־לְבָבְךָ כִּי כָּאֲשֶׁר
יִיפֹר אִישׁ אֶת־בְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרָךְ: וַיִּדְעַת
עַם־לְבָבְךָ כִּי כָּאֲשֶׁר יִיפֹר אִישׁ אֶת־בְּנֵי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרָךְ: וַתִּדַּע עַם לְכָךְ אַרְי כְּמָא דִּי

מאלף גברא ית ברה זי אלהך מאלף לך:
 ושמרת את-מצות יהוה אלהיך ללכת
 בדרךיו וליראה אתו: ושמרת את-מצות יהוה
 אלהיך ללכת בדרךיו וליראה אתו: ותשר ית
 פקודיא זי אלהך למסד בארסן דתקנן גדמיהי
 ולמדחל יתה: ז כי יהוה אלהיך מביאך אל-
 ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת
 יצאים בבקעה ובהר: כי יהוה אלהיך מביאך
 אל-ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת
 יצאים בבקעה ובהר: ארי זי אלהך מעלך
 לארעא טבתא ארעא נגדא נחלין דמיין מבועי
 עינן ותהומין נפקין בבקען ובטורין: ח ארץ
 חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ-זית שמן
 ודבש: ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון
 ארץ-זית שמן ודבש: ארעא חטין וסערין
 וגופנין ותאנין ורמונין ארעא דזיתא עבדין
 משחא והיא עבדא דבש: ט ארץ אשר לא
 במסכנת תאכל-לבה לחם לא-תחסר כל בה
 ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב
 נחשת: ארץ אשר לא במסכנת תאכל-לבה לחם
 לא-תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל
 ומהרריה תחצב נחשת: ארעא די לא בעצורין
 תיכול בה לחמא לא תחסר כל מדעם בה ארעא
 די אבנהא פרזלא ומטורקא תפסול נחשא:
 י ואכלת ושבעת אשר נתן-לך: ואכלת ושבעת
 עליה-ארץ הטבה אשר נתן-לך: ואכלת ושבעת
 וברכת את-יהוה אלהיך עליה-ארץ הטבה אשר
 נתן-לך: ותיכול ותשבע ותברך ית זי אלהך על
 ארעא טבתא דיהב לך:

שני יא השמר לך פן-תשכח את-יהוה אלהיך
 לבלתי שמר מצותיו ומשפטייו וחקתיו אשר
 אנכי מצוך היום: השמר לך פן-תשכח את-יהוה
 אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטייו וחקתיו
 אשר אנכי מצוך היום: אסתמר לך דילמא

תתנשי ית דחלתא זי אלהך בדיל דלא למטר
 פקודיה ודינוהי וקדמוהי די אנא מפקדך יומא
 דין: יב פן-תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה
 וישבת: פן-תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה
 וישבת: דילמא תיכול ותשבע ובתין שפירין
 תבני ומיתב: יג ובקרך וצאנך ירבון וכסף וזהב
 ירבה-לך וכל אשר-לך ירבה: ובקרך וצאנך
 ירבון וכסף וזהב ירבה-לך וכל אשר-לך ירבה:
 ותורך וענך יסגון וכסף וזהב יסגא לך וכל
 די לך יסגא: יד ורם לבבך ושכחת את-יהוה
 אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים:
 ורם לבבך ושכחת את-יהוה אלהיך המוציאך
 מארץ מצרים מבית עבדים: וירים לך ותנשי
 ית דחלתא זי אלהך די אפקך מארעא דמצרים
 מבית עבדותא: ט המוליכך במדבר | הגדל
 והנורא נחש | שרף ועקרב וצמאון אשר
 אין-מים המוציא לך מים מצור החלמיש:
 המוליכך במדבר | הגדל והנורא נחש | שרף
 ועקרב וצמאון אשר אין-מים המוציא לך מים
 מצור החלמיש: דדברך במדברא רבא ודחילא
 אתר חיון קלן ועקרבין ובית צחונא אתר די לית
 מיא דאפק לך מיא מטורא תקיפא: ט המאכלך
 מן במדבר אשר לא-ידעון אבתיך למען ענתך
 ולמען נסתך להיטבך באחריתך: המאכלך מן
 במדבר אשר לא-ידעון אבתיך למען ענתך ולמען
 נסתך להיטבך באחריתך: דאוכלך מנא
 במדברא די לא ידעון אבהתך בדיל לענייתך
 ובדיל לנפיותך לאוטבא לך בסופך: יז ואמרת
 בלבבך פחל ועצם ידי עשה לי את-החיל הזה:
 ואמרת בלבבך פחל ועצם ידי עשה לי את-החיל
 הזה: ותימר בלבך חילי ותקף ידי קנו לי ית
 נכסאי האלין: יח וזכרת את-יהוה אלהיך כי
 הוא הנתן לך כח לעשות חיל למען תקים
 את-בריתו אשר-נשבע לאבתיך ביום הזה:

וְהוֹרִשְׁתֶּם וְהֶאֱבַדְתֶּם מִהֵרָ פֶּאֶשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
לָךְ: וַיִּדְעַת הַיּוֹם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא־הָעֹבֵר
לִפְנֶיךָ אִשׁ אֹכֵלָה הוּא יִשְׁמָדֶם וְהוּא יִכְנִיעֵם
לִפְנֶיךָ וְהוֹרִשְׁתֶּם וְהֶאֱבַדְתֶּם מִהֵרָ פֶּאֶשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה לָךְ: וַתִּדַּע יוֹמָא דִּין אָרִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הוּא
יַעֲבֹר קִדְמָךְ מִיָּמֶה אֲשֶׁר אָכֹלָה הוּא יִשְׁצַנּוֹן
וְהוּא יִתְרַכְּנוֹן קִדְמָךְ וַיִּתְרַכְּנוֹן וַתּוֹבְדִנּוֹן בְּפָרִיעַ
כְּמֵא דִּי מַלִּיל יְיָ לָךְ:

שליש וְאֶל־תֹּאמַר בְּלִבְּךָ בְּהִדָּף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֹתָם | מִלִּפְנֵיךָ לֹא־מֹרֵשׁ בְּצַדִּיקְתִּי הַבִּיאֲנִי יְהוָה
 לְרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם
 הָאֵלֶּה יְהוָה מוֹרִישָׁם מִפְּנֵיךָ: אֶל־תֹּאמַר בְּלִבְּךָ
 בְּהִדָּף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם | מִלִּפְנֵיךָ לֹא־מֹרֵשׁ
 בְּצַדִּיקְתִּי הַבִּיאֲנִי יְהוָה לְרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
 וּבְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה מוֹרִישָׁם מִפְּנֵיךָ: לֹא
 תִּימַר בְּלִבְּךָ בְּדִיתָבֵר ׀ אֱלֹהֶיךָ יִתְּחוֹן מִקְדָּמְךָ
 לְמִימַר בְּזִכּוֹתַי אֶעֱלֵנִי ׀ לְמִירַת יְת אֶרְעָא הָדָא
 וּבְחֻבֵּי עֲמֻמְיָא הָאֵלִין ׀ מִתְּרַף לְהוֹן מִקְדָּמְךָ:
 ה לֹא בְּצַדִּיקְתְּךָ וּבִישָׁר לִבְּךָ אֹתָהּ כֹּא לְרֶשֶׁת
 אֶת־אֶרֶצָם כִּי בְרִשְׁעַת | הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפְּנֵיךָ וְלִמְעַן הָקִים אֶת־הַדָּבָר
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
 וְלִיעֶקֶב: לֹא בְּצַדִּיקְתְּךָ וּבִישָׁר לִבְּךָ אֹתָהּ כֹּא
 לְרֶשֶׁת אֶת־אֶרֶצָם כִּי בְרִשְׁעַת | הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפְּנֵיךָ וְלִמְעַן הָקִים אֶת־
 הַדָּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
 וְלִיעֶקֶב: לֹא בְּזִכּוֹתֶיךָ וּבְקִשְׁיטוֹת לִבְּךָ אֶת עַלֵּל
 לְמִירַת יְת אֶרְעֵהוֹן אָרִי בְּחֻבֵּי עֲמֻמְיָא הָאֵלִין ׀
 אֱלֹהֶיךָ מִתְּרַכְּהוֹן מִקְדָּמְךָ וּבְדִיל לְאַקְמָא יְת
 פִּתְגָמָא דִּי קִיִּים ׀ לְאַכְהֶתֶךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
 וְלִיעֶקֶב: ו וַיִּדְעֶתָ כִּי לֹא בְּצַדִּיקְתְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 נָתַן לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ כִּי
 עַם־קָשָׁה־עָרַף אֹתָהּ: וַיִּדְעֶתָ כִּי לֹא בְּצַדִּיקְתְּךָ
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת

בְּאַצְבָּעָא דִּי וְעֲלִיהוֹן כָּכֵל פְּתֻגְמִיָּא דִּי מְלִיל יִי
עֲמֻכּוֹן בְּטוֹרָא מְגוֹ אֶשְׁתָּא בְיוֹמָא דְקַהֲלָא:
י וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה נָתַן
יְהוָה אֵלֵי אֶת־שְׁנֵי לִחוֹת הָאֲבָנִים לִחוֹת
הַבְּרִית: וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה
נָתַן יְהוָה אֵלֵי אֶת־שְׁנֵי לִחוֹת הָאֲבָנִים לִחוֹת
הַבְּרִית: וַהֲוָה מִסּוּף אַרְבָּעִין יָמִין וְאַרְבָּעִין
לִילּוֹן יָהֵב יִי לִי יֵת תְּרִין לוחֵי אֲבָנִיָּא לוחֵי
קְנִמָּא: י וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֵי קוֹם רַד מִהָרַ מִזֶּה
כִּי שַׁחַת עָמְדָּא אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם סְרוּ מִהָרַ
מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם מִסְכָּה:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֵי קוֹם רַד מִהָרַ מִזֶּה כִּי שַׁחַת עָמְדָּא
אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם סְרוּ מִהָרַ מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם מִסְכָּה: וַאֲמַר יִי לִי קוֹם חוֹת
בְּפָרִיעַ מִכָּא אַרִי חֲבִיל עָמְדָּא דִּי אֶפְקֵתָא מִמִּצְרַיִם
סְטוּ בְּפָרִיעַ מִן אֲרָחָא דִּי פְקֻדְתָּנוֹן עֲבָדוּ לַהֲוֹן
מִתְּכָא: י וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֵי לֹאמֹר רֵאִיתִי
אֶת־הָעָם הַזֶּה וַהֲנֵה עִם־קִשְׁה־עֶרְףָּ הוּא:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֵי לֹאמֹר רֵאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה
וַהֲנֵה עִם־קִשְׁה־עֶרְףָּ הוּא: וַאֲמַר יִי לִי לִמְיֹמֶר
גְּלִי קְדָמִי יֵת עָמָא הָדִין וְהָא עִם קָשִׁי קָדֵל הוּא:
י הָרַף מִמְּנִי וְאַשְׁמִידֵם וְאַמְחֵה אֶת־שְׁמָם
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְאַעֲשֵׂה אוֹתָךְ לְגוֹי־עֲצוֹם וְרַב
מִמֶּנּוּ: הָרַף מִמְּנִי וְאַשְׁמִידֵם וְאַמְחֵה אֶת־שְׁמָם
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְאַעֲשֵׂה אוֹתָךְ לְגוֹי־עֲצוֹם וְרַב
מִמֶּנּוּ: אֲנָח בְּעוֹתָךְ מְקַדְמִי וְאַשְׁצִנּוֹן וְאַמְחִי יֵת
שְׁמֵהוֹן מִתַּחַת שְׁמַיָּא וְאַעֲבֹד יֵתָךְ לְעַם תְּקִיף
וְסֹגִי מִנְּהוֹן: י וַאֲפֹן וְאַרְדִּי מִן־הָהָר וְהָהָר בְּעֵר
בָּאֵשׁ וְשְׁנֵי לוחֹת הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדָי: וַאֲפֹן
וְאַרְדִּי מִן־הָהָר וְהָהָר בְּעֵר בָּאֵשׁ וְשְׁנֵי לוחֹת
הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדָי: וְאַתְּפִנִיתִי וְנִחַתִּית מִן טוֹרָא
וְטוֹרָא בְּעֵר בְּאַשְׁתָּא וְתִרִין לוחֵי קְנִמָּא עַל תְּרִיתִין
יָדָי: י וַאֲרֹא וַהֲנֵה חֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֹגֵל מִסְכָּה סִרְתֶּם מִהָרַ מִן

לְרִשְׁתָּהּ כִּי עִם־קִשְׁה־עֶרְףָּ אָתָּה: וְתַדַּע אַרִי לֹא
בְּזוֹכִיתָךְ יִי אֱלֹהֶךָ יָהֵב לָךְ יֵת אֲרָעָא טְבָתָא הָדָא
לְמִירְתָּהּ אַרִי עִם קָשִׁי קָדֵל אָתָּה: וְזָכֹר אֵל־
תִּשְׁפָּח אֶת אֲשֶׁר־הִקְצַפְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּמִדְבָּר לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר־יָצֵאתָ מִמִּצְרַיִם
עַד־בָּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם הַיִּיתֶם
עִם־יְהוָה: וְזָכֹר אֶל־תִּשְׁפָּח אֶת אֲשֶׁר־הִקְצַפְתָּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמִדְבָּר לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר־יָצֵאתָ
מִמִּצְרַיִם מִמִּצְרַיִם עַד־בָּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם
הַיִּיתֶם עִם־יְהוָה: הוּי דְכִיר לֹא תִנְשִׁי יֵת דִּי
אַרְגֻזְתָּא קָדָם יִי אֱלֹהֶךָ בְּמִדְבָּרָא לְמִן יוֹמָא דִּי
נִפְקֵתָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עַד מִיתִיכּוֹן עַד אֲתָרָא
הָדִין מְסֻרְבִּין תְּוִיתוֹן קָדָם יִי: ה וּבְחֲרֵב
הִקְצַפְתָּם אֶת־יְהוָה וַיִּתְאַנֶּף יְהוָה בָּכֶם
לְהַשְׁמִיר אֲתֹכֶם: וּבְחֲרֵב הִקְצַפְתָּם אֶת־יְהוָה
וַיִּתְאַנֶּף יְהוָה בָּכֶם לְהַשְׁמִיר אֲתֹכֶם: וּבְחֲרֵב
אַרְגֻזְתוֹן קָדָם יִי וַהֲוָה רְגֵז מִן קָדָם יִי בְּכּוֹן
לְשַׁצָּה יִתְכּוֹן: ה בַּעֲלַתִּי הָהָרָה לְקַחַת לוחֹת
הָאֲבָנִים לוחֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם
וְאַשְׁבֵּ בְהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֶם
לֹא אֲכָלְתִּי וַיָּמִים לֹא שָׁתִיתִי: בַּעֲלַתִּי הָהָרָה
לְקַחַת לוחֹת הָאֲבָנִים לוחֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַת
יְהוָה עִמָּכֶם וְאַשְׁבֵּ בְהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים
לַיְלָה לָחֶם לֹא אֲכָלְתִּי וַיָּמִים לֹא שָׁתִיתִי: בְּמִסְקִי
לְטוֹרָא לְמִסַּב לוחֵי אֲבָנִיָּא לוחֵי קְנִמָּא דִּי גִזּוּ יִי
עֲמֻכּוֹן וַיִּתְּבִית בְּטוֹרָא אַרְבָּעִין יָמִין וְאַרְבָּעִין
לִילּוֹן לְחִמָּא לֹא אֲכָלִית וּמִיָּא לֹא אֲשָׁתִיתִי:
י וַיִּתֵּן יְהוָה אֵלֵי אֶת־שְׁנֵי לוחֹת הָאֲבָנִים
כְּתָבִים בְּאַצְבָּע אֱלֹהִים וְעָלִיהֶם כְּכֹל־הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם
הַקָּהָל: וַיִּתֵּן יְהוָה אֵלֵי אֶת־שְׁנֵי לוחֹת הָאֲבָנִים
כְּתָבִים בְּאַצְבָּע אֱלֹהִים וְעָלִיהֶם כְּכֹל־הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם
הַקָּהָל: וַיִּתֵּן יִי לִי יֵת תְּרִין לוחֵי אֲבָנִיָּא כְּתִיבִין

הִדְרֹךְ אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֹתְכֶם: וְאֵרָא וְהִנֵּה חֲטֹאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֵגֶל מִסֶּכֶה סִרְתֶּם מִהָר מִן־הַדְרֹךְ אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֹתְכֶם: וְחִזִּיתִי וְהָא חֲבֹתוֹן קָדָם יִי אֱלֹהֵכֹן עֲבַדְתוֹן לָכֹן עֵגֶל מִתְּכָא סִטְתוֹן בְּפָרִיעַ מִן אֲרָחָא דִּי פָקִיד יִי יִתְכֹּן: י וְאַתְפֹּשׁ בְּשַׁנִּי הִלַּחַת וְאַשְׁלַכְם מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאַשְׁבַּרְם לְעֵינֵיכֶם: וְאַתְפֹּשׁ בְּשַׁנִּי הִלַּחַת וְאַשְׁלַכְם מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאַשְׁבַּרְם לְעֵינֵיכֶם: וְאַחֲדִית בְּתָרִין לִוְחִיא וּרְמִיתָנוֹן מֵעַל תְּרַתִּין יָדַי וְחִבְרַתָּנוֹן לְעֵינֵיכֹן: יי וְאַתְנַפֵּל לִפְנֵי יְהוָה בְּרֹאשְׁנָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֶם לֹא אֲכָלְתִּי וּמִים לֹא שְׁתִּיתִי עַל כָּל־חֲטֹאתֶכֶם אֲשֶׁר חֲטֹאתֶם לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: וְאַתְנַפֵּל לִפְנֵי יְהוָה בְּרֹאשְׁנָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֶם לֹא אֲכָלְתִּי וּמִים לֹא שְׁתִּיתִי עַל כָּל־חֲטֹאתֶכֶם אֲשֶׁר חֲטֹאתֶם לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: וְאַשְׁתַּטַּחְתִּית קָדָם יִי בְּקִדְמַתָּא אַרְבָּעִין יָמִין וְאַרְבָּעִין לַיְלָוֹן לְחֻמָּא לֹא אֲכָלִית וּמִיָּא לֹא אֲשִׁיתִי עַל כָּל חֻבִּיכֹן דִּי חֲבֹתוֹן לְמַעַבְד דְּבִיש קָדָם יִי לֹאֲרֻזָּא קְדֻמוּהִי: יג כִּי יִגְרָתִי מִפְּנֵי הָאֵף וְתַחֲמָה אֲשֶׁר קֶצֶף יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֹתְכֶם וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהוּא: כִּי יִגְרָתִי מִפְּנֵי הָאֵף וְתַחֲמָה אֲשֶׁר קֶצֶף יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֹתְכֶם וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהוּא: אַרְי דְּחִלִּית מִקְדָּם רִגְזָא וְחֻמָּתָא דִּי רִגְזָא יִי עֲלִיכֹן לְשַׁצָּאָה יִתְכֹּן וְקָבִיל יִי צְלוֹתִי אַף בְּזֻמָּנָא חֲחִיא: כ וּבִאֲהָרֹן הַתְּאֵנָף יְהוָה מֵאֵד לְהַשְׁמִידוֹ וְאַתְפֹּלֵל גַּם־בְּעַד אַהֲרֹן בְּעַת הַהוּא: וּבִאֲהָרֹן הַתְּאֵנָף יְהוָה מֵאֵד לְהַשְׁמִידוֹ וְאַתְפֹּלֵל גַּם־בְּעַד אַהֲרֹן בְּעַת הַהוּא: וְעַל אַהֲרֹן הָוָה רִגְזָא מִן קָדָם יִי לְחַדָּא לְשַׁצִּיּוּתָהּ וְצְלוֹתִי אַף עַל אַהֲרֹן בְּעַדָּנָא חֲחִיא: כא וְאַת־חֲטֹאתֶכֶם אֲשֶׁר־עֲשִׂיתֶם אֶת־הָעֵגֶל לְקַחְתִּי וְאַשְׁרָף אֹתוֹ י אֲשֶׁר וְאַפְתָּ

אֹתוֹ מִחוּן הַיָּמִב עַד אֲשֶׁר־דָּק לְעַפֵּר וְאַשְׁלֹף אֶת־עַפְרוֹ אֶל־הַנַּחַל הַיָּרֵד מִן־הָהָר: וְאַת־חֲטֹאתֶכֶם אֲשֶׁר־עֲשִׂיתֶם אֶת־הָעֵגֶל לְקַחְתִּי וְאַשְׁרָף אֹתוֹ י אֲשֶׁר וְאַפְתָּ אֶת־עַפְרוֹ אֶל־הַנַּחַל הַיָּרֵד מִן־הָהָר: וְזֵת חֻבְתְּכֹן דִּי עֲבַדְתוֹן יֵת עֵגֶלָא נִסְבִּית וְאוֹקִידִית יֵתָּה בְּנוֹרָא וְשָׁפִית יֵתָּה בְּשׁוּפִינָא יָאוֹת עַד דִּי הָוָה דָּקִיק לְעַפְרָא וּרְמַת יֵת עַפְרָה לְנַחֲלָא דְנַחַת מִן טוֹרָא: כב וּבְתַבְעֵרָה וּבְמִסָּה וּבְקִבְרָת הַתְּאֵנָה מְקַצְפִּים הָיִיתֶם אֹתִי יְהוָה: וּבְתַבְעֵרָה וּבְמִסָּה וּבְקִבְרָת הַתְּאֵנָה מְקַצְפִּים הָיִיתֶם אֹתִי יְהוָה: וּבְדִלְקָתָא וּבְנִסְתָּא וּבְקִבְרֵי דְמִשְׁאֲלֵי מְרֻזִּין הָיִיתוֹן קָדָם יִי: כג וּבִשְׁלַח יְהוָה אֹתְכֶם מִקְדָּשׁ בְּרִנֵּעַ לֵאמֹר עֲלוּ וְרִשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וְתַמְרוּ אֹת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא הֵאֱמַנְתֶּם לֹא וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקֹלוֹ: וּבִשְׁלַח יְהוָה אֹתְכֶם מִקְדָּשׁ בְּרִנֵּעַ לֵאמֹר עֲלוּ וְרִשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וְתַמְרוּ אֹת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא הֵאֱמַנְתֶּם לֹא וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקֹלוֹ: וכד שְׁלַח יִי יִתְכֹּן מֶרְקַם גִּיָּאָה לְמִימְר סָקוֹ וְאַחֲסִינוּ יֵת אַרְעָא דִּי יִהְיִית לָכֹן וְסִרְבַּתָּנוֹן עַל גִּזְרַת מִימְרָא דִּיִּי אֱלֹהֵכֹן וְלֹא הֵימְנַתָּנוֹן לֵה וְלֹא קִבְּלַתָּנוֹן לְמִימְרָה: כד מִמְרִים הָיִיתֶם עִם־יְהוָה מִיּוֹם דַּעֲתִי אֹתְכֶם: מִמְרִים הָיִיתֶם עִם־יְהוָה מִיּוֹם דַּעֲתִי אֹתְכֶם: מִסִּרְבִּין הָיִיתוֹן קָדָם יִי מִיּוֹמָא דִּידְעִית יִתְכֹּן: כה וְאַתְנַפֵּל לִפְנֵי יְהוָה אֹת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאַת־אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה אֲשֶׁר הִתְנַפֵּלְתִּי כִּי־אָמַר יְהוָה לְהַשְׁמִיד אֹתְכֶם: וְאַתְנַפֵּל לִפְנֵי יְהוָה אֹת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאַת־אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה אֲשֶׁר הִתְנַפֵּלְתִּי כִּי־אָמַר יְהוָה לְהַשְׁמִיד אֹתְכֶם: וְאַשְׁתַּטַּחְתִּית קָדָם יִי יֵת אַרְבָּעִין יָמִין וְזֵת אַרְבָּעִין לַיְלָוֹן דִּי אֲשְׁתַּטַּחְתִּית אַרְי אֲמַר יִי לְשַׁצָּאָה יִתְכֹּן: כו וְאַתְפֹּלֵל אֶל־יְהוָה וְאָמַר אֲדִנִּי יְהוָה

אֶל־תִּשְׁחַת עִמּוֹךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּגִדְלֶךָ
 אֲשֶׁר־הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה: וְאֶת־פִּלֵּל
 אֶל־יְהוָה וְאָמַר אֲדֹנִי יְהוָה אֶל־תִּשְׁחַת עִמּוֹךְ
 וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּגִדְלֶךָ אֲשֶׁר־הוֹצֵאתָ
 מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה: וְצִלִּיתִי קֶדֶם יְיָ וְאִמְרִית יְיָ
 אֱלֹהִים לֹא תַחֲבֹל עִמּוֹךְ וְאַחֲסַנְתָּךְ דִּי פִרְקַתָּא
 בְּתַקְפָּךְ דִּי אִפְקַתָּא מִמִּצְרַיִם בִּידָא תְּקִיפָא:
 כו וְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיעֲקֹב אֶל־
 חֶפְזָא אֶל־קִשֵׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל־רִשְׁעוֹ וְאֶל־
 חֲטָאתוֹ: וְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיעֲקֹב
 אֶל־חֶפְזָא אֶל־קִשֵׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל־רִשְׁעוֹ וְאֶל־
 חֲטָאתוֹ: אִדְכֹּר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
 וְלַיעֲקֹב לֹא תַחֲפֹנִי לְקִשְׁיוֹת עִמָּא הָדִין
 וְלַחֲבוּבֵיהוֹן וְלַחֲטָאֵיהוֹן: כח פְּנִיָאִמְרוּ הָאֲרִיזִין
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם מִבְּלִי יִכְלֹת יְהוָה
 לְהַבְיֹאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־דִּבֶּר לָהֶם וּמִשְׁנֵאתוֹ
 אוֹתָם הוֹצִיאָם לְחַמְתָּם בְּמִדְבָּר: פְּנִיָאִמְרוּ
 הָאֲרִיזִין אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם מִבְּלִי יִכְלֹת יְהוָה
 לְהַבְיֹאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־דִּבֶּר לָהֶם וּמִשְׁנֵאתוֹ
 אוֹתָם הוֹצִיאָם לְחַמְתָּם בְּמִדְבָּר: דִּילְמָא יִימְרוּן
 דִּיגְרִי אֲרַעָא דִּי אִפְקַתָּא מִתַּמֶּן מִדְּלִית יִכְלֹא דִּי
 לֹאֲעֻלְתְּהוֹן לֹאֲרַעָא דִּי מִלִּיל לְהוֹן וּמִדְּסִנִּי יַתְּהוֹן
 אִפְקִינוּן לְקִשְׁלוֹתְהוֹן בְּמִדְבָּרָא: כט וְהֵם עִמּוֹךְ
 וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחֲךָ הַגָּדֹל וּבִזְרָעֲךָ
 הַנְּטוּיָה: וְהֵם עִמּוֹךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחֲךָ
 הַגָּדֹל וּבִזְרָעֲךָ הַנְּטוּיָה: וְאַנּוּן עִמּוֹךְ וְאַחֲסַנְתָּךְ דִּי
 אִפְקַתָּא בְּחִילָךְ רַבָּא וּבִזְרָעֲךָ מְרַמָּא: פ
 רבֵּי א בָּעֵת הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלֵי פֶסֶל־לֶךְ
 שְׁנֵי־לוֹחַת אַבְנִים פְּרָאשִׁימִים וְעֵלָה אֵלֵי הַהֲרָה
 וְעִשִׂיתָ לָךְ אֲרוֹן עֵץ: בָּעֵת הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלֵי
 פֶסֶל־לֶךְ שְׁנֵי־לוֹחַת אַבְנִים פְּרָאשִׁימִים וְעֵלָה אֵלֵי
 הַהֲרָה וְעִשִׂיתָ לָךְ אֲרוֹן עֵץ: בְּעֵדָנָא הַהִיא אָמַר
 יְיָ לִי פֶסֶל לָךְ תְּרִין לוחֵי אַבְנֵיָא פְּקַדְמָאִי וְסָק
 לְקַדְמֵי לְטוּרָא וְתַעֲבֹד לָךְ אֲרוֹנָא דְאֵעָא:

ב וְאָכְתָב עַל־הַלְחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ
 עַל־הַלְחֹת הָרִאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשִׁמַּמְתָּ
 בְּאֲרוֹן: וְאָכְתָב עַל־הַלְחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ
 עַל־הַלְחֹת הָרִאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשִׁמַּמְתָּ בְּאֲרוֹן:
 וְאָכְתוֹב עַל לוחֵיָא ית פְּתַגְמָא דִּי הָיוּ עַל
 לוחֵיָא קַדְמָאִי דִּי תִבְרַתָּא וְתִשְׁוֹנוּן בְּאֲרוֹנָא:
 ג וְאָעֵשׂ אֲרוֹן עֵץ שְׁפִימִים וְאָפְסַל שְׁנֵי־לוֹחַת
 אַבְנִים פְּרָאשִׁימִים וְאָעֵל הַהֲרָה וְשְׁנֵי הַלְחֹת
 בִּידֵי: וְאָעֵשׂ אֲרוֹן עֵץ שְׁפִימִים וְאָפְסַל שְׁנֵי־לוֹחַת
 אַבְנִים פְּרָאשִׁימִים וְאָעֵל הַהֲרָה וְשְׁנֵי הַלְחֹת בִּידֵי:
 וְעַבְדִּית אֲרוֹנָא דְאֵעִי שְׁטִין וּפְסִלִית תְּרִין לוחֵי
 אַבְנֵיָא פְּקַדְמָאִי וְסִלְקִית לְטוּרָא וְתְרִין לוחֵיָא
 בִּידֵי: ד וְיִכְתֹּב עַל־הַלְחֹת בְּמִכְתָּב הָרִאשִׁוֹן אֶת
 עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּהַר
 מִתְּנֶה הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַהוּא וְיִתְּנֶם יְהוָה אֵלֵי:
 וְיִכְתֹּב עַל־הַלְחֹת בְּמִכְתָּב הָרִאשִׁוֹן אֶת עֲשֵׂרֶת
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּהַר מִתְּנֶה הָאֵשׁ
 בַּיּוֹם הַהוּא וְיִתְּנֶם יְהוָה אֵלֵי: וְכָתַב עַל לוחֵיָא
 בְּכַתְבָא קַדְמָאָה ית עֲשָׂרָא פְּתַגְמָא דִּי מִלִּיל יְיָ
 עִמּוֹכּוֹן בְּטוּרָא מְגוֹ אֲשֵׁתָא בַּיּוֹמָא דְקַהֲלָא
 וְיִהְיֶהנּוּן יְיָ לִי: ה וְאָפֶן וְאָרֹר מִן־הַהֵר וְאִשֵּׁם
 אֶת־הַלְחֹת בְּאֲרוֹן אֲשֶׁר עִשִׂיתִי וְיִהְיוּ שָׁם
 כָּאֲשֶׁר צִוִּי יְהוָה: וְאָפֶן וְאָרֹר מִן־הַהֵר וְאִשֵּׁם
 אֶת־הַלְחֹת בְּאֲרוֹן אֲשֶׁר עִשִׂיתִי וְיִהְיוּ שָׁם כָּאֲשֶׁר
 צִוִּי יְהוָה: וְאֶת־פְּנִיָתִי וְנִחַתִּית מִן טוּרָא וְשְׁוִיָתִי
 ית לוחֵיָא בְּאֲרוֹנָא דִּי עַבְדִּית וְהָיוּ תַמָּן כְּמָא דִּי
 פְּקַדְנִי יְיָ: ו וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֶת בְּנֵי־יַעֲקֹב
 מוֹסְרָה שָׁם מִת אֶהֱרֹן וְיִקְבֹּר שָׁם וְיִכְתּוּ אֶלְעֶזֶר
 בְּנוֹ תַחְתָּיו: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֶת בְּנֵי־יַעֲקֹב
 מוֹסְרָה שָׁם מִת אֶהֱרֹן וְיִקְבֹּר שָׁם וְיִכְתּוּ אֶלְעֶזֶר
 בְּנוֹ תַחְתָּיו: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי
 יַעֲקֹב לְמוֹסְרָה תַמָּן מִית אֶהֱרֹן וְאֶתְקַבֵּר תַמָּן
 וְשִׁמֵּשׁ אֶלְעֶזֶר בְּרָה תַחְתּוֹתֵיהִ: ז מִשָּׁם נָסְעוּ
 הַגִּדְגָּדָה וּמִן־הַגִּדְגָּדָה יִטְכָּתֶה אֲרִץ נַחֲלֵי־מַיִם:

משם נסעו הגדגדה ומן הגדגדה יטבתה ארץ
 נחלימים: מתמן נטלו לגדגד ומן גדגד ליטבת
 ארעא נגדן נחלין דמין: ה בעת יהוא הבדיל
 יהוה את שבט הלוי לשאת את ארון ברית
 יהוה לעמד לפני יהוה לשרתו ולכרד בשמו
 עד היום הזה: בעת יהוא הבדיל יהוה את
 שבט הלוי לשאת את ארון ברית יהוה לעמד
 לפני יהוה לשרתו ולכרד בשמו עד היום הזה:
 בעדנא ההיא אפרש יי ית שבטא דלוי למטל
 ית ארון קימא דיי למקם קדם יי לשמשותה
 ולכרכא בשמה עד יומא הדין: ט על-פן לא
 היה ללוי חלק ונחלה עם אחיו יהוה הוא
 נחלתו כאשר דבר יהוה אלהיו לו: על-פן
 לא היה ללוי חלק ונחלה עם אחיו יהוה הוא
 נחלתו כאשר דבר יהוה אלהיו לו: על פן לא
 היה ללוי חלק ואחסנא עם אחוהי מתנן דיהב
 לה יי אנון אחסנתה כמא די מליל יי אלהה לה:
 ו אנכי עמדי בחר בימים הראשנים ארבעים
 יום וארבעים לילה וישמע יהוה אלי גם בפעם
 ההוא לא אבה יהוה השחיתך: ואנכי עמדי
 בחר בימים הראשנים ארבעים יום וארבעים
 לילה וישמע יהוה אלי גם בפעם ההוא לא אבה
 יהוה השחיתך: ואנא הויתי קאם בטורא פיומין
 קדמאין ארבעין ימין וארבעין לילון וקביל יי
 צלותי אף בזמנא ההיא לא אבי יי לחבולתך:
 י ואמר יהוה אלי קום לך למסע לפני העם
 ובאו וירשו את הארץ אשר נשבעתי
 לאבותם לתת להם: ואמר יהוה אלי קום לך
 למסע לפני העם ובאו וירשו את הארץ אשר
 נשבעתי לאבותם לתת להם: ואמר יי לי קום
 זיל למטול קדם עמא ונעלון ונרתון ית ארעא
 די קימית לאבדתהון למתן להון: פ

חמישי י: ועתה ישראל מה יהוה אלהיך שאל
 מעמך כי אם ליראה את יהוה אלהיך ללכת

בכל דרכיו ולאבה אתו ולעבד את יהוה
 אלהיו בכל לבבך ובכל נפשך: ועתה ישראל
 מה יהוה אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה
 את יהוה אלהיך ללכת בכל דרכיו ולאבה אתו
 ולעבד את יהוה אלהיו בכל לבבך ובכל נפשך:
 וכען ישראל מא יי אלהה תבע מנא אלהן
 למדחל קדם יי אלהה למחך בכל ארסן דתקנן
 קדמוהי ולמרחם יתה ולמפלח קדם יי אלהה
 בכל לבך ובכל נפשך: י לשמור את מצות
 יהוה ואת חקתיו אשר אנכי מצוה היום לטוב
 לך: לשמור את מצות יהוה ואת חקתיו אשר
 אנכי מצוה היום לטוב לך: למטר ית פקודיא
 דיי וית קימיה דאנא מפקדך יומא דין לדייטב
 לך: ד הן ליהוה אלהיך השמים ושמי השמים
 הארץ וכל אשר בה: הן ליהוה אלהיך השמים
 ושמי השמים הארץ וכל אשר בה: הא דיי
 אלהה שמיא ושמי שמיא ארעא וכל די בה:
 ט רק באבתיך חשק יהוה לאבה אותם
 ויבחר בזרעם אחריהם ככם מפליהעמים פיום
 הזה: רק באבתיך חשק יהוה לאבה אותם
 ויבחר בזרעם אחריהם ככם מפליהעמים פיום
 הזה: לחוד באבתיך צבי יי למרחם יתהון
 ואתרעי בבניהון בתריהון ככון מפל עממיא
 פיומא הדין: ט ומלתם את ערלת לבבכם
 וערפכם לא תקשו עוד: ומלתם את ערלת
 לבבכם וערפכם לא תקשו עוד: ותעדון ית
 טפשות לבכון וקדלכון לא תקשון עוד: י פי
 יהוה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני
 האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר
 לא ישא פנים ולא יקח שחד: פי יהוה אלהיכם
 הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל
 הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד:
 גרי יי אלהכון הוא אלהה דנינן ומרי מלכין
 אלהה רבא גברא ודחילא די לית קדמוהי מסב

אֶפֶן וְאִם לֹא לְקַבֵּל שְׂחָדָא: י' עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאַלְמָנָה וְאֶהָב גֵּר לְתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׁמְלָה: עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאַלְמָנָה וְאֶהָב גֵּר לְתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׁמְלָה: עַבְדְּ דִּין יָתֵם וְאַרְמְלָא וְרַחֵם גִּיּוֹרָא לְמִתָּן לֵה מְזוֹנָא וְכֶסֶף: י"ט וְאַהֲבַתְּם אֶת־הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְאַהֲבַתְּם אֶת־הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְתַחֲמוֹן יֵת גִּיּוֹרָא אֲרִי דְכָרִין תְּוִיתוֹן בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם: כ' אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וְכו' תִּדְבֹּק וּבִשְׁמוֹ תִשָּׁבַע: אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וְכו' תִּדְבֹּק וּבִשְׁמוֹ תִשָּׁבַע: ית י' אֱלֹהֶיךָ תִּדְמַל וְקִדְמוֹהִי תִפְלַח וְלִדְחִלְתָּהּ תִּקְרַב וּבִשְׁמָהּ תִּקְרֵם: כ"א הוּא תְהִלְתֶּךָ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר־עָשָׂה אִתָּךְ אֶת־הַגְּדִלָּת וְאֶת־הַנּוֹרָאָה הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ: הוּא תְהִלְתֶּךָ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר־עָשָׂה אִתָּךְ אֶת־הַגְּדִלָּת וְאֶת־הַנּוֹרָאָה הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ: הוּא תִשְׁבַּחְתָּךְ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ דַּעֲבַד עִמָּךְ יֵת רַבְרַבְתָּא וְיֵת חֲסִינְתָּא הָאֵלִין דִּי חֲזוּ עֵינֶיךָ: כ"ב בְּשִׁבְעִים נָפֶשׁ יִרְדּוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרִימָה וְעָתָה שְׁמֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב: בְּשִׁבְעִים נָפֶשׁ יִרְדּוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרִימָה וְעָתָה שְׁמֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב: בְּשִׁבְעִין נִפְשָׁן נִחְתּוּ אֲבֹתְךָ לְמִצְרַיִם וּכְעַן שׁוּנָךְ י' אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי שְׁמַיָּא לְמִסְגֵּי: כ"א וְאַהֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְרַת מִשְׁמֶרְתּוֹ וְחֻקְתּוֹ וּמִשְׁפָּטּוֹ וּמִצְוֹתָיו כָּל־הַיָּמִים: וְאַהֲבַתְּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְרַת מִשְׁמֶרְתּוֹ וְחֻקְתּוֹ וּמִשְׁפָּטּוֹ וּמִצְוֹתָיו כָּל־הַיָּמִים: וְתַרְחַם יֵת י' אֱלֹהֶיךָ וְתִטֵּר מִטְרַת מִימְרָה וְקִנְמוֹהִי וְדִינוֹהִי וּפְקוּדוֹהִי כָּל יוֹמָא: כ' וְיִדְעַתֶּם הַיּוֹם כִּי א' לֹא אֶת־בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ וְאֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֶת־מוֹסַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־גְּדִלּוֹ אֶת־יְדוֹ הַחֲזָקָה וּזְרָעוֹ הַנְּטוּיָה: וְיִדְעַתֶּם הַיּוֹם כִּי א' לֹא אֶת־בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ וְאֲשֶׁר לֹא־רָאוּ

אֶת־מוֹסַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־גְּדִלּוֹ אֶת־יְדוֹ הַחֲזָקָה וּזְרָעוֹ הַנְּטוּיָה: וְיִדְעוּ דִּין אֲרִי לֹא יֵת בְּנִיכּוֹן דִּי לֹא יָדְעוּ וְדִי לֹא חֲזוּ יֵת אֲלַפְנָא דִּי אֲלַחֲכוֹן יֵת רַבְרַבְתָּא יֵת יְדֵה תִּקְרִיפָא וְיִדְרָעָה מְרַמָּא: ג' וְאֶת־אֹתֹתָיו וְאֶת־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפָרְעָה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלָכָל־אֶרֶצוֹ: וְאֶת־אֹתֹתָיו וְאֶת־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפָרְעָה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלָכָל־אֶרֶצוֹ: וְיֵת אֹתוֹתָהּ וְיֵת עֹבְדוּהִי דִי עַבְדִּי בְּגוֹ מִצְרַיִם לְפָרְעָה מֶלֶךְאֵל דְּמִצְרַיִם וְלָכָל אֶרֶעָה: ד' וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְחִיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרַכְבּוֹ אֲשֶׁר הִצִּיף אֶת־מִי יַם־סוּף עַל־פְּנֵיהֶם בְּרֹדְפָם אַחֲרֵיהֶם וַיֵּאבְדוּם יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְחִיל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרַכְבּוֹ אֲשֶׁר הִצִּיף אֶת־מִי יַם־סוּף עַל־פְּנֵיהֶם בְּרֹדְפָם אַחֲרֵיהֶם וַיֵּאבְדוּם יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְדִי עַבְדִּי לְמִשְׁרֵית מִצְרַיִם לְסוּסוֹתָהּ וּלְרַכְבּוֹתָהּ דִּי אֲסִיף יֵת מִי יִמָּא דְסוּף עַל אֲפִיחוֹן בְּמִרְדְּפָהוֹן בְּתַרְיִכוֹן וְאוּכְדוֹנוֹן י' עַד יוֹמָא הַדִּין: ה' וְאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בְּמִדְבָּר עַד־בָּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בְּמִדְבָּר עַד־בָּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְדִי עַבְדִּי לְכוֹן בְּמִדְבָּרָא עַד מִיתִיכוֹן עַד אֶתְרָא הַדִּין: ו' וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתְךָ וּלְאֲבִירֶם בְּנֵי אֵילָאֵב בֶּן־רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַעֵם וְאֶת־בָּתִּיהֶם וְאֶת־אֱהֻלֵּיהֶם וְאֶת־כְּלֵיהֶם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כְּלִי־יִשְׂרָאֵל: וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתְךָ וּלְאֲבִירֶם בְּנֵי אֵילָאֵב בֶּן־רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַעֵם וְאֶת־בָּתִּיהֶם וְאֶת־אֱהֻלֵּיהֶם וְאֶת־כְּלֵיהֶם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כְּלִי־יִשְׂרָאֵל: וְדִי עַבְדִּי לְדָתְךָ וּלְאֲבִירֶם בְּנֵי אֵילָאֵב בֶּן־רְאוּבֵן דִּי פִתַּח אֶרֶעָא יֵת פּוּמָה וּבְלַעְתָּנוֹן וְיֵת אֲנָשׁ בְּתִיחוֹן וְיֵת מִשְׁכְּנֵיהוֹן וְיֵת כָּל קִימָא דִּי עֲמָהוֹן בְּגוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל: ז' כִּי עֵינֵיכֶם הִרְאָת אֶת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגְּדֹל אֲשֶׁר עָשָׂה: כִּי עֵינֵיכֶם

הִרְאָת אֶת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדֹל אֲשֶׁר עָשָׂה:
 אֲרִי עֵינִיכֹן חֲזָאן יָת כָּל עֹבְדָא דִּי רְבָא דִּי
 עֲבָד: ^ח וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנִי
 מִצְוֶה הַיּוֹם לְמַעַן תִּחְזְקוּ וּבִאתֶם וִירְשֶׁתֶם
 אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
 וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם
 לְמַעַן תִּחְזְקוּ וּבִאתֶם וִירְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְתִטֵּר יָת (כָּל)
 תַּפְקֻדָּתָא דִּי אָנָּא מִפְקֻדָּךְ יוֹמָא דִּין בְּדִיל
 דְּתַתְּקֻפוּן וְתַעֲלוּן וְתִירְתוּן יָת אַרְעָא דִּי אֲתוּן
 עֹבְרִין תַּמָּן לְמִירְתָּהּ: ^ט וְלִמְעַן תִּתְּרִיכוּ יָמִים
 עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לֵאמֹר
 לָהֶם וְלִזְרָעָם אֶרֶץ זָבֹת חָלָב וְדִבְשׁ: וְלִמְעַן
 תִּתְּרִיכוּ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
 לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לָהֶם וְלִזְרָעָם אֶרֶץ זָבֹת חָלָב
 וְדִבְשׁ: וּבְדִיל דְּתוֹרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דִּי קִיִּים
 יִי לְאַבְרָהָם לְמַעַן לְהוֹן וּלְבִנְיָהוּן אַרְעָא עֲבָדָא
 חָלָב וְדִבְשׁ: ^ס

שִׁי כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה כְּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ
 לֹא כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִשָּׁם
 אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת־זֶרְעֶךָ וְהִשְׁקִיתָ בְּרִגְלֶךָ כֶּגֶן
 הַיֵּרֶק: כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה כְּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ
 לֹא כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר
 תִּזְרַע אֶת־זֶרְעֶךָ וְהִשְׁקִיתָ בְּרִגְלֶךָ כֶּגֶן הַיֵּרֶק: אֲרִי
 אַרְעָא דִּי אַתָּה עָלִיל לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ לֹא כְּאֶרֶץ
 דְּמִצְרַיִם הִיא דִּי נִפְקֻתוֹן מִתַּמָּן דִּי תִזְרַע יָת זֶרְעֶךָ
 וּמִשְׁקֵת לָהּ בְּרִגְלֶךָ כֶּגֶן הַיֵּרֶק: יֵא וְהָאָרֶץ
 אֲשֶׁר אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים
 וּבִקְעָת לְמִטְר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּחֲוִיִּים: וְהָאָרֶץ
 אֲשֶׁר אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים
 וּבִקְעָת לְמִטְר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּחֲוִיִּים: וְאַרְעָא דִּי
 אֲתוּן עֹבְרִין תַּמָּן לְמִירְתָּהּ אַרְע טוֹרִין וּבִקְעָן
 לְמִטְר שָׁמָּה תִּשְׁתַּחֲוִי מִיָּא: יֵב אֶרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֲתָה תְּמִיד עֵינִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי

מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה: אֶרֶץ אֲשֶׁר־
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֲתָה תְּמִיד עֵינִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 כִּי מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה: אַרְעָא דִּי
 אֱלֹהֶיךָ תִּבְעֵי יָתָה תִּדְרִיא עֵינִי יִי אֱלֹהֶיךָ כִּי מִרְשָׁא
 דְּשִׁתָּא וְעַד סוֹפָא דְּשִׁתָּא: ^ס יֵב וְהִיא אִם־שָׁמָּה
 תִּשְׁמַעוּ אֱלֹהֵי־מִצְוֹתֵי אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֲתֶכֶם
 הַיּוֹם לֵאמֹר אֲתִי־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלַעֲבֹדוֹ כְּכֹל־
 לְבַבְכֶּם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְהִיא אִם־שָׁמָּה תִּשְׁמַעוּ
 אֱלֹהֵי־מִצְוֹתֵי אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֲתֶכֶם הַיּוֹם לֵאמֹר
 אֲתִי־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלַעֲבֹדוֹ כְּכֹל־לְבַבְכֶּם וּבְכָל־
 נַפְשְׁכֶם: וְהִיא אִם קָבֵלָא תְּקַבְּלוּן לְפָקוּדֵי דִּי אָנָּא
 מִפְקֻד יִתְכוּן יוֹמָא דִּין לְמִרְתָּם יָת יִי אֱלֹהֵיכֹן
 וְלִמְפַלַּח קְדָמוּהִי כְּכֹל לְבָכוֹן וּבְכָל נַפְשְׁכוֹן:
 יֵב וְנִתְּתִי מִטְר־אַרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ
 וְאַסְפֹּת דְּגִנְךָ וְתִירְשְׁךָ וְיִצְהַרְךָ: וְנִתְּתִי מִטְר־
 אַרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ וְאַסְפֹּת דְּגִנְךָ
 וְתִירְשְׁךָ וְיִצְהַרְךָ: וְאַתָּן מִטְר אַרְעֲכוֹן בְּעֵדְנָה
 בְּפִיר וְלִקִּישׁ וְתִכְנֹשׁ עֲבוּרְךָ וְחִמְרְךָ וּמִשְׁחָךְ:
^ט וְנִתְּתִי עֵשֶׂב בְּשֹׂרֶךָ לְבַהֲמֹתְךָ וְאַכְלֹת
 וְשִׁבְעֹת: וְנִתְּתִי עֵשֶׂב בְּשֹׂרֶךָ לְבַהֲמֹתְךָ וְאַכְלֹת
 וְשִׁבְעֹת: וְאַתָּן עֵשֶׂבָא כְּחֻלְדָּא לְבַעֲרִיךָ וְתִיכּוּל
 וְתִשְׁבַּע: ^ט וְהַשְׁמִירוּ לָכֶם פְּנוֹי־פִתְּהּ לְבַבְכֶּם
 וּסְרֹתָם וְעַבְדְּתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם: הַשְׁמִירוּ לָכֶם פְּנוֹי־פִתְּהּ לְבַבְכֶּם וּסְרֹתָם
 וְעַבְדְּתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם:
 אִסְתְּמִירוּ לָכוֹן דִּילְמָא יִטְעוּן לְבָכוֹן וְחִסְטוּן
 וְתַפְלְחוּן לְטַעוֹת עַמְמָא וְחִסְגְּדוּן לְהוֹן: יֵב וְתִירָה
 אֶפְרִיָּהוּ בְּכֶם וְעַצֵּר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
 מִטְר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וְאַבְדֻתָּם
 מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן
 לָכֶם: וְתִירָה אֶפְרִיָּהוּ בְּכֶם וְעַצֵּר אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְלֹא־יִהְיֶה מִטְר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ
 וְאַבְדֻתָּם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה
 נָתַן לָכֶם: וְיִתְקוּף רִגְזָא דִּי בָכוֹן וְיִחַדוּ יָת

שמיא ולא יהי מטרא וארעא לא תתן ית עללתה ותיכדון בפריע מעל ארעא טבתא דני יתב לכון: יי ושמחתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו למופת בין עיניכם: ושמחתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו למופת בין עיניכם: ותשון ית פתגמי אלין על לבכון ועל נפשכון ותקטרון יתהון לאת על ידכון ויהון לתפלין בין עיניכון: יי ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: ותלפון יתהון ית בניכון למללא כהון במתבך בביתך ובמהכך בארחא ובמשכבך ובמקימך: כ וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: ותכתבונן על מזוזין ותקבענן בספי ביתך ובתריעך: כא למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם פימי השמים על הארץ: למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם פימי השמים על הארץ: בדיל דיסגון יומיכון וימי בניכון על ארעא די קיים יי לאבתכון למתן להון פיומי שמיא על ארעא: שבעי, מפטיר כב פי אמ-שמור תשמרון אתכם המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה לאהבה את יהוה אלהיכם ללכת

בכל דרכיו ולדבקה בו: פי אמ-שמור תשמרון את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה לאהבה את יהוה אלהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו: ארי אם משר תשרון ית כל תפקדתא הדא די אנא מפקד יתכון למעבדה למרחם ית יי אלהכון למהך בכל ארחן דמקנן קדמוהי ולא תקרבא לדחלתה: כ ויהוה את כל הגוים האלה מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועצמים מכם: ויהוה את כל הגוים האלה מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועצמים מכם: ויתרף יי ית כל עממיא האלין מקדמיכון ויתרתון עממין רברבין ותקיפין מנכון: כ כל המקום אשר תדרך פריגלכם בו לכם יהיה מן המדבר ותלבנון מן הנחל נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבולכם: כל המקום אשר תדרך פריגלכם בו לכם יהיה מן המדבר ותלבנון מן הנחל נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבולכם: כל אתרא די תדרוך פרסת רגלכון בה דלכון יהי מן מדברא ולבנון מן נהרא נהר פרת ועד ימא מערבא יהי תחומכון: כה לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן: יהוה אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם: לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן: יהוה אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם: לא יתעתד אנש קדמיכון דחלתכון ואימתכון יתן יי אלהכון על אפי כל ארעא די תדרכון בה קמא די מליל לכון: ס ס ק"א פסוקים, יעל"א סימן.

הפטרה לפרשת עקב בישעיה פרק מט"א

מט יי ותאמר ציון עזבני יהוה ואדני שכחני: טו התשפח אשה עולה מרחם בן-במנה גם-אלה תשפחנה ואנכי לא אשפחך: טז הן על-פנים חקתיך חומתך נגדי תמיד: יז מהרו בנגד מהרסיד ומחריבך ממך יצאו: יח שאי-סביב עיניך וראי כלם נקבצו באוילך חייאני

נאם־יהוה כי כלם פְּעָדֵי תִלְבָּשִׁי וּתְקַשְׁרִים כַּפְלָה: י כי חֲרַבְתִּיךָ וְשִׁמְמַתִּיךָ וְאֶרֶץ הַרְסַתְךָ
 כִּי עָתָה תִּצְרִי מִיִּשְׁבִּי וְרַחֲקוּ מִבְּלַעֲיֶיךָ: כ עוד וְאָמְרוּ בְּאָזְנוֹךָ בְּנִי שִׁבְלֶיךָ צִרְלִי הַמָּקוֹם
 גִּשְׁה־לִּי וְאִשְׁבָּה: כא וְאָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ מִי יִלְד־לִי אֶת־אֱלֹה וְאֲנִי שְׂכוּלָה וְגִלְמוּדָה גְּלָה |
 וְסוּרָה וְאֱלֹה מִי גָדֹל הֵן אֲנִי גִשְׁאֲרַתִּי לְבָדִי אֱלֹה אִיפָּה הֵם: כב כֹּה־אָמַר אֲדֹנִי יְהוֹה הִנֵּה
 אֲשָׂא אֶל־גּוֹיִם יָדַי וְאֶל־עַמִּים אֲרִים נָפִי וְהִבִּיאוּ בְּנוֹךְ כַּחֲצֹן וּבְנִתֶיךָ עַל־כַּתְּף תִּנְשָׂאנָה:
 כג וְהָיוּ מַלְכִּים אֲמֹנִיךָ וְשָׁרוּתִיהֶם מִיִּנְקַתֶיךָ אֲפִים אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲוִי־לְךָ וְעַפְר רִגְלֶיךָ יִלְחָכוּ
 וַיִּדְעֹתָ כִּי־אֲנִי יְהוֹה אֲשֶׁר לֹא־יִבָּשׁוּ קַנּוֹ: כד הִיָּקַח מִגִּבּוֹר מִלְּקוֹחַ וְאִם־שָׂבִי צָדִיק וַיִּמְלֹט:
 כה כִּי־כֹה | אָמַר יְהוֹה גַּם־שָׂבִי גִבּוֹר יִקָּח וּמִלְּקוֹחַ עָרִיץ וַיִּמְלֹט וְאֶת־יָרִיבְךָ אֲנֹכִי אֲרִיב
 וְאֶת־בְּנוֹךְ אֲנֹכִי אוֹשִׁיעַ: כו וְהִאֲכַלְתִּי אֶת־מוֹנוֹךָ אֶת־בָּשָׂרְךָ וְכַעֲסִים דָּמָם יִשְׁפְּרוּ וַיִּדְעוּ
 כִּלְבָּשֶׁר כִּי אֲנִי יְהוֹה מוֹשִׁיעֶךָ וְגִאֲלֶךָ אֲבִיר יַעֲקֹב: לו א כֹּה | אָמַר יְהוֹה אִי זֶה סֵפֶר
 כְּרִיתוֹת אֲמַכֶּם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ אוֹ מִי מִנּוֹשִׁי אֲשֶׁר־מְכַרְתִּי אֶתְכֶם לוֹ הֵן פְּעוֹנֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם
 וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אֲמַכֶּם: כז מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין עוֹנָה הַקָּצוֹר קָצְרָה יָדִי
 מִפְּדוּת וְאִם־אֵין־כִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעַרְתִּי אַחֲרִיב יָם אֲשִׁים נְהוּרֹת מִדָּפָר תִּבְאֵשׁ דָּגְתָם
 מֵאֵין מַיִם וְתָמַת בַּצָּמָא: כח אֲלֹבִישׁ שָׁמַיִם קִדְרוּת וְשֶׁק אֲשִׁים פְּסוּתָם: כט אֲדֹנִי יְהוֹה גִּתָּן לִי
 לְשׁוֹן לַמּוֹדִים לְדַעַת לַעוֹת אֶת־יַעַף דְּבַר יַעִיר | בִּבְקָר בִּבְקָר יַעִיר לִי אֲזֹן לְשִׁמְעַת פִּלְמוּדִים:
 ה אֲדֹנִי יְהוֹה פִּתַּח־לִי אֲזֹן וְאֲנֹכִי לֹא מָרִיתִי אַחֲזוֹר לֹא נְסוּגְתִּי: ו גּוֹי נָתַתִּי לְמַפִּים וּלְחָזִי
 לְמִרְטָיִם פָּנִי לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלָמוֹת וְרֹק: ז וְאֲדֹנִי יְהוֹה יַעֲזֹר־לִי עַל־כֵּן לֹא נִכְלַמְתִּי עַל־כֵּן
 שְׁמִתִּי פָנִי בַּחֲלָמִישׁ וְאָדַע כִּי־לֹא אֲבוֹשׁ: ח קְרוֹב מִצְדִּיקִי מִי־יָרִיב אֶתִּי גַעַמְדָה יָחַד מִי־בַעַל
 מִשְׁפָּטִי וְגַם אֵלִי: ט הֵן אֲדֹנִי יְהוֹה יַעֲזֹר־לִי מִי־הוּא יִרְשִׁיעֵנִי הֵן כָּלֶם כַּפְגֵּד וְיָבֹלוּ עַשׂ וְאִכְלָם:
 י מִי כֹכֶם יֵרָא יְהוֹה שִׁמְעַת בְּקוֹל עֲבָדָו אֲשֶׁר | הִלְךְ חֲשָׁכִים וְאֵין נֶגֶה לוֹ יִכְטַח בְּשֵׁם יְהוֹה
 וַיִּשְׁעֵן בְּאַלְהָיו: יא הֵן כָּלֶם קִדְחִי אִשׁ מְאֹזְרִי זִקּוֹת לָכוּ | בְּאוֹר אֲשַׁכֶּם וּבְזִיקוֹת כַּעֲרֹתֶם
 מִיָּדִי הִיתַח־וָאֵת לָכֶם לְמַעַצְבָּה תִּשְׁכְּבוּ: יב א שְׁמְעוּ אֵלַי רַדְפִּי צָדֵק מִבְּקָשִׁי יְהוֹה הִבִּיטוּ
 אֶל־צוֹר חֲצִבְתָּם וְאֶל־מִקְבַּת בּוֹר נִקְרַתָּם: יג הִבִּיטוּ אֶל־אַבְרָהָם אֲבִיכֶם וְאֶל־שָׂרָה תַּחוּלְלָכֶם
 כִּי־אֶחָד קָרָאתִיו וְאַבְרָכָהוּ וְאַרְבָּהוּ: יד כִּי־נָחָם יְהוֹה צִיּוֹן נָחַם כָּל־חֲרַבְתִּיהָ וַיִּשַׁם מִדְּבָרָהּ
 כַּעֲדָן וְעִרְבָתָהּ כַּגִּן־יְהוֹה שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצָא כֹּה תוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה:

שבת קודש פרשת עקב

כ מנחם־אב

יום השנה לפטירת אביו של הרבי. הרבי הציע ללמוד מתורתו ביום זה לזכות נשמתו.¹

לאחר תפילת מנחה קוראים את פרק חמישי בפרקי אבות.

לוח חב"ד

על פי הספר "הלכות ומנהגי חב"ד"

1. לקוטי־שיחות, כרך לט, עמ' 231.

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', י"ט במנחם-אב	4.54	4.01	5.17	6.17	9.25	12.43	13.16	19.15.7	19.41
ז', כ' במנחם-אב	4.55	4.02	5.18	6.18	9.25	12.43	13.15	19.14.5	19.39
ח', כ"א במנחם-אב	4.56	4.03	5.19	6.19	9.25	12.43	13.15	19.13.3	19.38
ט', כ"ב במנחם-אב	4.57	4.04	5.20	6.19	9.25	12.42	13.15	19.12.1	19.37
י', כ"ג במנחם-אב	4.58	4.05	5.20	6.20	9.26	12.42	13.14	19.10.9	19.36
יא', כ"ד במנחם-אב	4.58	4.06	5.21	6.21	9.26	12.42	13.14	19.09.7	19.34
יב', כ"ה במנחם-אב	4.59	4.07	5.22	6.21	9.26	12.41	13.14	19.08.5	19.33
יג', כ"ו במנחם-אב	5.00	4.08	5.23	6.22	9.26	12.41	13.13	19.07.3	19.32

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם י"ט במנחם-אב ה'תשפ"ד – כ"ו במנחם-אב ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ט במנחם-אב	הל' בית הבחירה פרק ח. הל' כלי המקדש והעובדים בו. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הל' מעשה הקרבנות פרק טו.	מ"ע כב. מל"ת סז. מ"ע לה. מל"ת פג. פד.
ז'	כ' במנחם-אב	פרק ג-ה.	פרק טז.	מל"ת פה. פב. מ"ע לד. מל"ת פו.
ח'	כ"א במנחם-אב	פרק ו-ח.	פרק יז.	מ"ע כג. מל"ת עב. מ"ע לב. לו.
ט'	כ"ב במנחם-אב	פרק ט-י. הל' ביאת המקדש. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יח.	מ"ע לג. מל"ת פח. פז. עג. קסג. קסד.
י'	כ"ג במנחם-אב	פרק יב-ד.	פרק יט.	מל"ת סח. קסה. מ"ע לא. מל"ת עז. עח.
יא'	כ"ד במנחם-אב	פרק יז.	הל' תמידין ומוספין. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת עה. עו. מ"ע כד. מל"ת טט. ע. עא.
יב'	כ"ה במנחם-אב	פרק ח-ט. הל' איסורי מזבח. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ב.	מל"ת עד. מ"ע סא. מל"ת צא. צב. צג.
יג'	כ"ו במנחם-אב	פרק יב-ד.	פרק ג.	מל"ת צד. צה. צו. צז. מ"ע פו.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
עקב	18:34	19:51	18:56	19:53	18:46	19:53	18:55	19:52
ראה	18:25	19:42	18:47	19:44	18:37	19:44	18:46	19:43

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחינו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי** ע"ה **דייטש**